

és kéve

AZ ÉSZAKI MAGYAR PROTESTÁNS GYŰLEKEZETEK LAPJA

Írott tojások - Toró Annamari képzőművész alkotásai

A húsvéti tojás, hímes tojás, írott tojás vagy piros tojás ajándékozásáról, egyházi áldásban részesítéséről a 4. századból van tudomásunk. Az egyházi szimbolika szerint a sírjából feltámadó Krisztust jelképezi. Keresztszülők keresztyermeknek és lányok az őket húsvéthétfőn meglocsoló fiatalembereknek adják. "Régi bevont törvény" szerint minden húsvét napján a legények és a fiatal házások a templom megkerülése után végigvonultak a falun énekelve, majd megkerülték a határt, miközben bő termő esztendőért, békéért imádkoztak. Jókedvű húsvéti ünneplésünk közben imáinkban forduljunk a Feltámadotthoz, kérvén őt, hogy kegyelme és áldása maradjon mindannyiunkkal az idők végezetéig.

SZOLGÁLTATTEVŐ LELKÉSZEK

MOLNÁR-VERESS PÁL *lelkész*
151 64 SÖDERTÁLJE (STH) Granövägen 126
Tel/Fax: 08-550 160 66 Mobil: 070-602 29 68

NAGY GÁBOR *segédlelkész*
167 33 BROMMA (STH) Lövisvägen 12
Mobil: 076-239 60 30

KÖZPONTI TISZTSÉGEK VISELŐI

JORDÁKY BÉLA *főfelügyelő, az ET elnöke*
428 35 KILLERED Gamlehagsvägen 19
Tel: 031-795 25 02 Fax: 031-795 25 04
Mobil: 070-562 31 08

TÓTH ILDIKÓ *főjegyző, Sölvesborgi felügyelő*
294 34 SÖLVESBORG Rektor Dahlgatan 4 H
Tel/Fax: 0456-140 37 Mobil: 0730-25 40 14

PAP IVÁN *központi pénztáros*
181 30 LIDINGÖ (STH) Frisksportarvägen 2
Tel: 08-731 83 60 Fax: 08-731 08 28

VERESS ILDIKÓ *Szeretetszolg. orsz. megbízott*
352 47 VÄXJÖ Hjalmar Petris Väg 10 B
Tel: 0470-76 34 42

TOVÁBBI GYÜLEKEZETI VEZETŐK

DEÁK GYÖRGY *Boråsi felügyelő*
507 54 BRÅMHULT Jutegatan 11
Tel: 033-23 03 07

FEKETE JENŐ *Eskilstunai felügyelő*
633 53 ESKILSTUNA Klarbärsvägen 23
Tel: 016-12 00 39 Mobil: 070-920 33 72

LÁSZLÓ BÉLA *Göteborgi felügyelő*
418 31 GÖTEBORG Vädersolsgatan 21
Tel: 031-54 27 19 Mobil: 070-744 19 68

VERESS CSABA *Halmstadi felügyelő*
310 31 ELDSBERGA Ängsgatan 7
Tel/Fax: 035-21 00 92

id. VASZI ÁRPÁD *Helsingborgi felügyelő*
252 75 HELSINGBORG Närlundavägen 10
Tel: 042-28 21 35

GAAL ANDRÁS *Jönköpingsi felügyelő*
567 31 VAGGERYD Smedbygatan 21
Tel: 0393-161 69

BÖDECS MARGIT *Katrineholmi felügyelő*
642 33 FLEN Junivägen 9
Tel: 0157-129 04

PAPP ANNA *Ljunghy felügyelő*
341 37 LJUNGBY Lglrdsvägen 19
Tel: 0372-819 67

PITLIK PÁLHÁZI KATALIN *Malmöi felügy.*
217 46 MALMÖ Roskildevägen 9 A
Tel: 040-26 76 38

SEBESTYÉN GÁBOR *Stockholmi felügyelő*
126 47 HÄGERSTEN/STH Fastlagsvägen 42/1
Tel: 08-18 41 72

UPPSALA *A felügyelői tisztség jelenleg betöltetlen*

REHÓ ISTVÁN *Västeråsi felügyelő*
723 51 VÄSTERÅS Glasbärgatan 7
Tel: 021-12 09 91

SPÁDA JÁNOS *Växjöi felügyelő*
352 47 VÄXJÖ Hjalmar Petris Väg 10 B
Tel: 0470-76 34 42 Mobil: 070-759 19 21

Külföldről előbb a 0046-ot kell tárcsázni, s a körzetszám előtti 0-t el kell hagyni

Nagy Gábor

Bizalom, remény és meggyőződés

Sokan és sokféleképpen beszéltek már a hitről. A Zsidókhoz írt levél szerzője is egy külön fejezetet szán a kérdésnek. De indokolt-e bőbeszédűsége? Szükséges-e oldalakra menő részletességgel előadnia (az egész 11. fejezet ennek kifejtéséről szól): micsoda a hit? Megvan az oka. A nehéz dolgokat nehéz elmondani is, alaposan végig kell gondolni őket, és behatóan megvilágítani. Olvassuk csak el napjaink bármely jogászi dokumentumát, vegyünk csak szemügyre egy gazdasági vagy tudományos elemzést, mélyedjünk csak el egy orvosi szakvéleményben! Ha már a szakemberek olyan nagy fáradságot fordítanak rá, hogy nézeteiket kifejtsék, ha dossziékat töltenek meg és vastag könyveket írnak vitatott kérdésekről, amelyek olykor alig érik meg a vita fáradságát, akkor a Zsidókhoz írott levél szerzőjének is lehet elég időt és papiruszt fordítania arra, hogy tételeit a teljes Szentírás bizonyágtételébe ágyazza bele. Gondoljunk csak meg, hogy nem mellékes dolgokat tárgyal, s akkor azon fogunk csodálkozni, hogy mennyire rövidre tudta fogni mondanivalóját!

"A hit pedig a remélt dolgokban való bizalom, és a nem látható dolgokról való meggyőződés" – indítja hitvallását (Zsid 11, 1). A szerző ennek megfelelően fejti ki, hogy már a régiek is hit által nyertek Istentől jó tanúbizonyságot; hogy már Nőében, Ábrahamban, Mózesben is azt az embert látta meg Isten, akinek "szemei hit szerint látnak" (Jer 5, 3), – egyedül hit szerint.

Emlékezteti olvasóit, hogy Isten üdvözítésének hosszú története van, amelynek kezdeteit az ember által megragadható idő előtt kell keresni, a teremtés ősnapjaiban. Szinte kényszerítve érzi magát, hogy kifejtse, miben áll a keresztény hit. Mint ahogyan magam is szinte kényszerűséget érzek, hogy kifejtsem, mit jelent a mai ember számára a hit, amikor már régóta nem minden, ami ezen a néven forgalomban van, szolgálja a Krisztusban való hit erősödését és terjedését: keresztény színre mázolt meditációk és mesék, ránk erőltetett tanítások. Ma, ha lehet jobban mint bármikor, szükség van a keresztény hit körülhatárolására, hogy világosan elkülönítsük mindattól, ami csak nevezi magát kereszténynek.

A hit mindennek előtt az a bizalom, amely a látható világban a láthatatlanokra néz. A hit "idelent" ígéretekből bírja a valóságot, amelyek "odafent" fognak beteljesedni. Milyen kimondhatatlan ajándék az, amivel ennek a világnak a valóságáról meggyőződom, megtapasztalhatom a láthatatlan dolgokat, és megtapinthatom a reményleteket! Nem azért hiszek, mert más tanácsolja, hanem azért, mert nem tudok nem hinni! A megfoghatatlan tények, a láthatatlan dolgok, a reménységek tárgyai hatalmasabbak, mint én; meg kell hajolnom előttük, és visszapattannom róluk, mint a sziklába vágódó nyílvevő, beléjük kell fogódnom, és éreznem kell, hogy nem én tartom őket, hanem ők engem. Pál nem akart hinni, de a damaszkuszi úton büszke nyaka megtört, a legnagyobb valóság előtt alázatosan összeomlott. Hitemmel ezt a felső valóságot újra meg újra megpróbálhatom: soha nem csal meg, mindig ugyanaz marad, sőt, bizonyossága egyre nő, valósága minden ellentmondást elűz, és kirekeszt minden kételkedést. Úgy vagyok, mint az evangéliumi vak, akinek a legnagyobb teológusok, népének legszentebb doktorai bizonyították, hogy Jézus nem gyógyíthatta meg, de ő így felelt: "egyedül tudok: bár vak voltam, most látok" (Jn 9, 25).

Az ember élete úgy van Isten kezében, mint az íj és a nyíl a vadász kezében. Isten olyat vesz célba, amit az ember nem lát: megfeszíti az íjat, és az ember néha azt mondja: tovább már nem bírom ki... De Isten ügyet sem vet rá, csak feszíti az íjat tovább, látja a célt, és kilövi a nyilat.

Hinni a Biblia nyelvén azt jelenti, hogy elfogadom, amit Isten nekem kínál, bármi is legyen az. Amikor megpróbál, amikor nehézségek közé visz, azt is tőle fogadom bizalommal. Amikor váratlan nagy ajándékot ígér, akkor is tartom a kezemet bizalommal. A hit lényege tehát az, hogy mint egy kinyújtott kezét, tartom Istennek, hogy "ide kérem, amit adni akarsz!" Rászorulok arra, hogy "adj nekem!" Tőle kérek bocsánatot, reménységet, békességet, az életemnek tartalmát, a megoldatlanságaimra igazi megoldást: "Te mutass a zsákutcából kivezető utat..." "Tőled kérem az örök életet, tőled

(Folytatása a 23. oldalon)

**A SVÉDORSZÁGI MAGYAR
PROTESTÁNS EGYHÁZI
KÖZÖSSÉG HONLAPJA**

Legújabb Köszöntő Történet Helyeink Vezetőség Hivatal Eseménynaptár Új Kéve Kapcsolat Levelezés

Hálóra kerültünk

www.keve.se

Isten hozta a Svédországi Magyar Protestáns Egyházi Közösség honlapján! A világon bárhol rákattint valaki a www.keve.se honlap-címre, ez a köszöntés fogadja, s máris az internet-használók számára oly ismerős böngészésbe foghat, lépésről lépésre végigjárva virtuális kis világunkat. Áll már a "tartószerkezet", mely egymásra épülő szinteket hordoz, egy-egy szinten belül szobákat, a szobákban polcokat, a polcokon dobozokat, a dobozokban rekeszeket, a rekeszekben iratcsomókat vagy fényképalbumokat, ezeknek lapjain pedig múltunkat és jelenünket. Szinte hihetetlen, mi minden fér el akár csak egyetlen könyvben is, hát még egy polcon, hát egy könyvtárban. Az internet, avagy találó magyar szóval: a világháló révén akár világ körüli utazásra indulhatunk: könyvtárról képtárra, városról országra, századunkból a múltba, hátra és előre, keresztül és kasul, az irodalomtól a művészetekig, az orvostudománytól az űrkutatásig, a Himalája tetejére, a Holdra s még ki tudja hova száguldhatsz az újabb és újabb ismeretekre vágyó ember. De el lehet jutni egy félreeső sarokba, melynek meghitt csendjében a Bibliával, annak lapjain az Istennel is találkozhat az, ki őt keresi. S ha tovább akar kutakodni, a teológia teljes tárháza is kinyílik előtte. De el is lehet tévedni a világhálón, akár rossz utakra kerülni. Bele lehet gabalyodni, mint egy hanyagul eldobott hálóból. Mint egykor a maghasadás titkára rálelt tudósok is rádöbbenek, hogy felfedezésük az emberiség számára áldás, rossz kezekbe kerülve átok is lehet, úgy az internetre is találó a Mózes ötödik könyvébe foglalt isteni intés: "Előtökbe adtam az életet és a halált, az áldást és az átkot. Válaszd hát az életet, hogy élhess te és utódaid is!" (5Móz 30, 19) Lehet hát keresgélni, böngészni, bolyongani, szörfözni, csavarogni nap-hosszat értelmetlenül a világhálón, de általa lehet áldást kapni, és áldást adni is. Roppant szerény lehetőségeinkkel – csepp a tengerben – most ím a világhálóra kerületen szeretnénk áldássá válni azoknak, kik rántalálnak.

Akik a www.keve.se honlapot megnyitják, a kezdőoldalon levő címekre kattintva megtalálhatják: hol, milyen helységekben élünk, mikor és melyik templomban tartunk istentiszteletet, melyek a soron következő rendezvényeink, kiknél, milyen címen vagy telefonszámon lehet ezekről további tájékoztatást kapni, esetleg milyen változások álltak be a korábban tervezett időpontokhoz képest. A jobb elérhetőséget térképmellékletek, más információk segítik.

Ugyanezen a honlapon mindig megtalálható gyülekezeti folyóiratunk, az Új Kéve legújabb száma, a most még csak feltöltés alatt álló archívumban pedig minden korábbi szám is olvasható lesz. Honlapunkon szüregségtelen, hogy helyszűke miatt az írásokon rövidítsünk, vagy éppen kihagyjunk egy-egy értékes tanulmányt vagy elmélkedést. A mintegy 150 MB terjedelmű tárolóhelyen szinte korlátlan számú régi és új anyag, írások, jegyzőkönyvek, gyülekezetünk és más emigrációs közösségek múltját feldolgozó összefoglalók, akár sokezer fénykép, diakép is elfér. Hivatkozásokkal és linkekkel pedig más honlapokhoz teremtünk közvetlen kapcsolatot. Jó böngészést, hasznos időtöltést kívánunk minden rántalálónak!

Molnár-Veress Pál lelkész

Visszatekintés

Idén január 17-én, Tíngagárdén ülésezett a Svédországi Magyar Protestáns Egyházi Közösség legmagasabb fóruma, az évente egy alkalommal összeülő országos presbiteri küldöttgyűlés. Szokás szerint ezen a fórumon hangzanak el és kerülnek elfogadásra az elmúlt esztendő elemző lelkészi, főfelügyelői, pénztári, ellenőri jelentések és beszámolók, és a küldöttgyűlés az, mely a következő esztendő tevékenységének irányait, a költségvetés főbb tételeit meghatározza és jóváhagyja. Az alábbiakban a 2003. évről szóló lelkészi jelentésből idézünk rövidített, szerkesztett formában.

A mögöttünk hagyott esztendő viszonylag csendben, nyugalmában telt. Talán elnyújtózkodhatnánk a megelégedettség langyosvízű feredőjében, de mindannyian tudjuk, hogy az önelégtelenség könnyen tévútra vihet. Borúlátóbb napjainkon úgy látjuk, hogy az évek teltevel egyre inkább kiütözköznek rajtunk a fáradtság jelei, melyekhez gyakran társul a fásultság, a közömbösség érzése, nyomában a feladás, és mindezt környezetünkre kivetítve talán úgy éljük meg, hogy közösségünk is a csendes kimúlás útjára lépett. De Istennek hála, a szürkéség után mindig kiderül az ég és felragyog a nap. Lehet, hogy nem kell hozzá több, mint egy jó szó, egy megfelelő időben olvasott néhány sor, mint például Ézsaiás biztatása: "Elfáradnak és ellankadnak az ifjak, még a legkiválóbbak is megbotlanak. De akik az Úrban bíznak, erejük megújul, szárnyra kelnek, mint a sasok, futnak, és nem lankadnak meg, járnak, és nem fáradnak el." (És 40, 29–31)

A 2003. évben gyakorta éreztük közösségünkön is az érzelmi-hangulati hullámverést, a pozitív és negatív tényezők szeszélyes váltakozását. Nem szabad elhallgatnunk, hogy voltak dolgok, amelyeket zavaró, bántó jelenségekként éltünk meg. Ha csak vázlatosan is, hadd soroljuk fel ezeket:

– A templomlátogatás helyenkénti drasztikus csökkenése, például Stockholmban, vagy a tavalyihoz hasonló alacsony szinten stagnálása Göteborgban, de ugyanígy Ljunbyben, Halmstadban, Helsingborgban, Västeråsban, Eskilstunában és Katrineholmban; Uppsalában a diákgyülekezet felszívódott, az újak sehol sincsenek, kirívóan gyenge az anyagi hozzájárulás;

– Az egyházfenntartási járulékok összegének az SST által elvárt mértéktől való jelentős elmaradása, de a tavalyihoz mérve is jelentős csökkenése országos szinten;

– Tagjaink új követelmények szerinti nyilvántartásba vételére csak részeredményt hozott, azt is mondhatnánk: kifulladt;

– A szeretetszolgálat akadozik, másrészt hiányzik egy alap az azonnali, helyi segítségnyújtásra;

– Immár egy éve nincs rendezve az Új Kéve szerkesztőségének kérdése (az impresszumban az áll, hogy a "Felelős kiadó: az Egyháztanács", valamint: "a lapnak kinevezett szerkesztősége nincs, a szerkesztési munkákat a lelkész végzi"). Bár a szerkesztést a lelkész eddig is egymaga végezte, de legalább volt egy maga választotta munkatársa, Tóth Károly Antal, akire biztos támaszkodhatott munkája során. Minekutána az Új Kéve közölte az ő Nobelesdi című írását, s emiatt a felelős kiadót, a szerkesztőt, sőt egész egyházi közösségünket különféle támadások érték, az egyháztanács elnökségének többsége – részben írásban is megfogalmazott, részben vélt elvárások nyomán

– jobbnak látta a munkatárs nevét töröltetni a lap impresszumából, s egyben megjelentetni egy álláspontját rögzítő közleményt. Ugyanakkor azok, akiknek "elvárására" megszületett a "közlemény", a vonzkörükbe tartozókkal együtt testületileg elmaradtak a gyülekezetből.

A sort volna mivel folytatnunk, de nem helyes, ha az ezeken való rágódásnál leragadnánk. Felsorolhatunk viszont néhány olyan pozitív jelenséget is, melyek ellensúlyozzák az előbbieki miatti rossz érzésünket:

– Borlås, Jönköping és Sölvesborg gyülekezeteiben bizonyos fokig helyreállt és javult a templomlátogatás; Malmö és Växjö látogatottsága még elfogadható szinten stabilizálódott. Kumla gyülekezete jelezte visszatérési szándékát, aminek első lépése a karácsonyi istentisztelet volt;

– Helsinki és Tallinn gyülekezete, azon kívül, hogy az ottani szolgálatokkal jár minden kiadást állnak, hozzájárulásként átküldtek 500 ill. 100 eurót központi pénztárunkba. Mindkét helyen rendkívüli jó a templomlátogatás: Helsinkiben nem ritka az 50–70-es létszám. Tartuban impozáns jubileumi ünnepség keretében emlékeztünk meg az észtországi magyarok szervezeteinek 15 éves fennállásáról;

– Fontos és hasznos volt a lelkész részvétele a Külföldön Élő Magyar Evangélikus Lelkigondozók Munkaközössége stuttgarti, és a Magyar Evangélikusok Tanácskozó Testülete budapesti rendezvényein. Szinte már csak ezek az alkalmak biztosítják az élő kapcsolat fenntartását a más nyugat-európai magyar és a hazai, Kárpát-medencei egyházakkal;

– Kimondottan sikeres volt a Nyugat-Európai Magyar Protestáns Gyülekezetek Szövetségének tavaly augusztus végén, szeptember elején Svédországban megrendezett konferenciája, melynek megrendezését egyházi közösségünk jelentős anyagi támogatása tette lehetővé;

– Sikeres volt a németországi Holzhausenben megrendezett Presbiteri találkozó, melyen közel egy tucatnyi presbiterünk vett részt, akik már készülnek az ideai folytatásra is;

– Fontos ökumenikus "hozájárás" volt Gergely István csiksomlyói plébános látogatásának, melynek során gyülekezeink tagjai is jelentős összegekkel járultak hozzá az ottani árvaothton megsegítéséhez;

– Az Egyháztanács elnöksége megalapította a Bély Zoltán ösztöndíjat, melynek révén Nagy Gábor felvidéki segédlelkész egy évig közöttünk szolgálhat (külön köszönet ezért Erdélyi Géza felvidéki református püspöknek). Segédlelkészünk minden hónapban egy hetet a déli gyülekezetekben tölt kátéóra, bibliáóra tartásával, családlátogatással.

– Idén is elláttuk híveinket igény szerint református, evangélikus, unitárius, katolikus falinaptárakkal és kalendáriummal. Az erdélyi unitáriusoktól beszerzett száz darab Daloskönyv azonnal elfogyott, híveink újrarandelést igényelnek;

– 2004 február végétől beindul egyházi közösségünk honlapja, melynek révén az Új Kéve először olvasható a világhálón, az interneten (a műszaki segítséget Daróczy Szabolcs informatikusnak köszönjük);

– Megújult kapcsolatunk a SOMIT-tal (jubileumi rendezvényüket már Tíngagárdén tartják), rendszeresítettük jelenlétünket a Senior-klubban, és kedvező fogadtatású a kerek évfordulót ünneplő időseink köszöntése (Pap Iván főpénztáros érdeme). A szeretetszolgálat keretében meghirdetett gyűjtések mérsékelten szép eredményt hoztak.

A jövőre tekintettel néhány javaslatot is megfogalmazunk:

– A templomlátogatás és az anyagi hozzájárulás növeléséért ez évben személyre szóló levelet küldünk ki minden korábbi, régebben vagy újabban "eltűnt" gyülekezeti taghoz. Az adatokat istentiszteleti alkalmaink ill. látogatások során helyben, hordozható számítógépre visszük, nyilvántartásunkat javítjuk;

– Hatékonyabban támogatjuk a helyi vagy országos gyülekezeti napok, testvérgyülekezeti látogatások, közös kirándulások szervezését, több önállóságot biztosítva a gyülekezeteknek;

– Szelektív célkitűzésű stratégiát követve: a végleg ide gyökerezettek számára "adaptált szolgáltatást" nyújtunk; az ideiglenesen itt levő vendégdiákok és munkavállalók számára közösségi fórumot biztosítunk; a hazatérés gondolatát ébren tartóknak felajánljuk hazai egyházi kapcsolatainkat.

– Szorgalmazzuk a lelkészek és gyülekezeti vezetők minél gyakoribb részvételét minden olyan rendezvényen, mely a határokon átívelő magyar felekezeti és egyben nemzeti kohéziót erősíti: pl. Protestáns Szövetség konferenciája, Nyugat-európai presbiteri találkozó, Ifjúsági konferencia, Magyar Evangélikusok Tanácskozó Testülete, Külföldön élő Magyar Evangélikus Lelkigondozók Munkaközössége és a Nyugat-Európai Magyar nyelvű Református Lelkigondozó Szolgálat évi összejevelei, Magyarok Világkongresszusa stb. Ez utóbbival összefüggésben helyesnek látjuk, ha egyházi közösségünk testületileg felvételét kéri a Magyarok Világszövetségébe. Helyesnek látunk azt is, ha szervezett formájú támogatást adhatnánk az autonómiáért küzdő Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács és a Székely Nemzeti Tanács számára.

Jövőbe való tekintésünket hadd segítse az alábbiakra való emlékezés:

350 évvel ezelőtt, 1653-ban jelent meg Utrechtben a "Magyar Encyclopaedia, azaz minden igaz és hasznos bölcsességnek szép rendbe foglalása és magyar nyelven világra bocsátása Apáczai Csere János által". Az alig 34 évet élt szerző külföldi tanulmányútján ezt jegyzi fel naplójába: "Mi haszna, ha könnyes szemmel csupán szemlélem a távolból hazám áldatlan sorsát?" – majd így folytatja: "Nem töltöttem haszontalanul az időmet, szüntelenül gondoltam szülőhazámra, és megkezdtem hálám lerovását, mellyel tartozom neki. Világosan felismertem, hogy igaztalan volnék barátaimmal, jóakaróimmal, hazámmal,

szabad időmmel és tehetséggel szemben – melyet, bármily csekély, mégis azért bízott rám az Úr, hogy kamatoztassam –, ha nem igyekezném azt hazám javára fordítani."

Lám, a cél ott lebeg mindannyiunk előtt, csakhogy a célba vezető út, illetve eszközök tekintetében sokszor bizonytalanok vagyunk. Mindig állítottuk, hogy a külhoni szóránygyülekezetek helyzete nem hasonlítható össze az otthoniakéval, ezért a széles alapon álló, úgynevezett népegyház létrehozására való törekvésünk itt nem lehet célravezető. A nagy tömegű, lehetőleg mindenkit magába ölelő népegyház helyett az emigrációban sokkal inkább szükségünk van olyan közösségekre, melyek ha létszámukban kisebbek is, de élő, cselekvőképes, áldozatra kész, "minőségi" gyülekezetek.

Mindarra visszatekintve, amit eredményként jó szívvel felmutathatnánk, hadd álljon itt intésül Jézus szava: "Azért tehát ti is, ha teljesítettétek mindazt, amit parancsoltak nektek, mondjátok ezt: Haszontalan szolgák vagyunk, azt tettük, ami kötelességünk volt." (Lk 17, 10)

Beszámolóinkat hadd fejezzük be egy gondolattal, melyet Anatole France-tól kölcsönöztünk: "Az idő, melyet Isten mindenikünk számára kiszab, olyan, mint egy értékes szövetdarab; mindenki úgy hímezi ki, ahogyan csak telik tőle."

Mi tudjuk, nap mint nap érezzük és tapasztaljuk, mi az, mennyi az, ami tőlünk telik. Látjuk ennek szélét és hosszát. Legyünk azon, hogy nemzeti palástunk ránk bízott értékes szövetdarabját oly ékesre hímezzük, mint lehet. Ehhez kérjük Urunk, Istenünk segítségét!

Tíngagárde, 2004. január 17.

Molnár-Veress Pál lelkész

Jelen lapszámunkat Toró Annamari képzőművész munkái díszítik (Művészportré a 14. oldalon)

Nyilatkozat és felhívás

A Svédországi Magyar Protestánsok ez év elején tartott Küldöttgyűlése közös akarattal úgy döntött, hogy Egyházi Közösségünk testületileg felvételét kéri a Magyarok Világszövetségébe. A mintegy 5400 nyilvántartott lelket számláló, 15 gyülekezetbe tömörült közösségünk a svédországi magyar protestánsok mellett szolgálatával a finnországi és észtrországi magyar gyülekezeteket is eléri, s a Nyugat-Európai Magyar Protestáns Gyülekezetek Szövetsége révén a szóránymagarság jelentős részével is élő kapcsolatot ápol.

Döntésünkben az a meggyőződés vezérelt, hogy a szülőföldjén élő és a nagyvilágba szétszóródott magarságnak elengedhetetlenül szüksége van egy olyan szervezetre, mely bármiféle megosztáson és különbözőségeen túl felvállalja az egy és oszthatatlan magyar nemzet eszméjét, s érdekében megalkuvás nélkül cselekedni kész. Ezt nem csupán nemzeti összetartozásunk alapján állítjuk, de keresztény hitünkől fakadóan is valljuk, hogy minden embernek egy adott nyelvhez, kultúrához, nemzethez való tartozása Isten rendeléséből van. Amit pedig Isten egybeszerkesztett, azt az emberi gyarlóságból fakadó belső gyengeség vagy külső erőszak szétválaszthatja, de attól még Isten rendelése szerint együvé tartozó. Ugyancsak hittel mondjuk, hogy feldaraboltatásunk, szétszórattatásunk, és sokszor átoknak vélt sokféleségünk Isten kezében mindannyiunkat gazdagító áldássá válhat.

A mai napig értetlenül állunk ama tény előtt, hogy az előző kormányzat idején a magyar országgyűlés megvont mindennemű támogatást a Magyarok Világszövetségétől. Tehetetlen szemlélői voltunk annak a hadjáratnak is, mely a Világszövetség egésze és megmaradt legitim vezetősége ellen indult, és folyik a mai napig. A kialakult helyzetben a Világszövetség viszonylag zavartalan működését talán egyedül a nyugati magarság anyagi támogatása és egységes fellépése biztosíthatta volna, de nem ez történt. Fájdalom, hogy egyes nyugat-európai civil szervezetek vezetői magukra nézve is előnyösebbnek tartották, ha félreállnak az ilyen helyzetbe juttatott Világszövetségtől, s különutas megoldást kínálnak tájékozatlan tagságuknak. Így csak fokozódott a szétdarabolt nemzetrészekben belüli megosztottság.

Ezúton is elismerésünket fejezzük ki a Magyarok Világszövetsége mai vezetőinek, hogy a hatalmasra tornyosult gondok ellenére igyekeztek töretlenül kiállni és cselekedni az érdekképviselő nélkül maradt, vagy a kisajátított, rossz kézbe került érdekképviselővel rendelkező magarság ügyében. Ébren tartottak olyan egész nemzetünk sorsát befolyásoló kérdéseket, mint például a lelkében megtört magarság önbecsülésének helyreállítását, a külhoni magyarok számára alanyi jogon biztosítandó magyar állampolgárság ügyét, a Benes-dekrétumok hatálytalanításának kérdését, felvállalva ezeknek hazai és nemzetközi fórumok elé vitelét is.

Köztudott, hogy a pártállami időkben a Magyarok Világszövetségével kapcsolatban az emigráns magarság zömének negatív tapasztalatai voltak. Ezért érthető, hogy az 1992-ben újjaalakított MVSZ-szel szemben is tovább élt a bizalmatlanság, s ez egyházi közösségünk tagjai között is így van. Az okokat ismerve elfogadjuk, hogy az MVSZ-szel kapcsolatban ma is sokféle álláspont, nézet és vélemény létezik. Ezzel együtt úgy véljük, hogy a világon bárhol élő magarságnak az egy és oszthatatlan nemzethez való tartozása szent és sérthetetlen eszme.

Ez az eszme mindannyiunkat képessé tehet a vélt vagy valós, személyi vagy más jellegű ellentéteken való felülemelkedésre, a beállt működési zavarok elhárítására, végezetül pedig minden jó törekvésnek a közös ügy szolgálatába való fordítására. Belépésünkkel tehát ehhez az eszméhez sorakozunk fel, abban a meggyőződésben, hogy a Magyarok Világszövetsége alkalmassá és újból elfogadottá válik ennek megjelenítésére, a világ bármely fóruma előtti képviselésére.

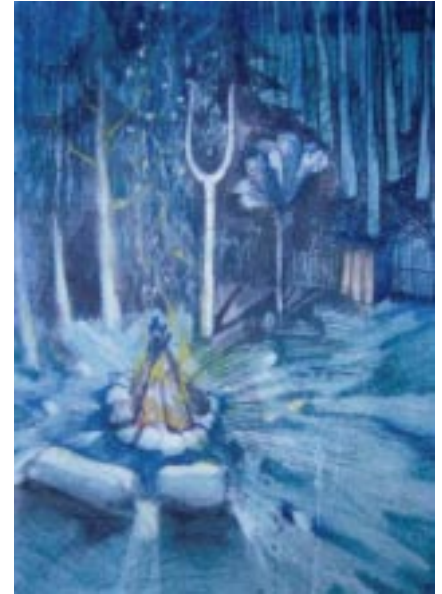
Nemzeti együvé tartozásunkból fakadó szeretettel fordulunk hát a világ bármely táján élő honfitársainkhoz, buzdítván őket, hogy hozzánk hasonlóan csatlakozzanak a Magyarok Világszövetségéhez, vegyenek részt annak munkájában, s azt mind erkölcsileg, mind anyagiilag, rendületlen hűséggel támogassák. Hisszük, hogy ezzel Istennek tetsző dolgot cselekszünk, embertársaink érdekét, nemzetünk javát szolgáljuk.

Isten áldását kérve a Magyarok Világszövetsége vezetőire és tagjaira, Mindannyiukat honfitársi szeretettel köszönti a Svédországi Magyar Protestáns Egyházi Közösség nevében: Jordáky Béla országos felügyelő és Molnár-Veress Pál lelkipásztor

Ezúton is elismerésünket fejezzük ki országos felügyelőknek, hogy Svédországban ébren tartotta a Világszövetség eszméjét, és annak szószólója lett. (A szerk.)

Jordáky Béla, egyházi közösségünk világi elnöke Cziriák Árpád érseki helynök és Patrubány Miklós MVSZ-elnök társaságában a kolozsvári Szent Mihály templomban felolvassa egyházi közösségünk nyilatkozatát.

Toró Annamari: Ivói triptichon

A magyarok világkongresszusai

A Magyarok Világkongresszusa a világméretű szétszórattatásban élő magyar nemzet legátfogóbb képviselői testülete. Ebben a testületben a világ minden magyar közössége képviselést nyer. A Magyarok Világkongresszusának határozatai megkerülhetetlen és mindenképpen tárgyalandó ajánlatot képeznek a Magyarok Világszövetsége számára. Az idők során nem egyszer megszívlelte a Magyarok Világkongresszusának határozatait az országgyűlés, a kormány, különböző szaktárcaik és intézmények – egyszóval, maga a magyar állam.

A Magyarok Első Világkongresszusát 1929-ben rendezték meg. A trianoni békeparancs okozta traumából ekkor ocsúdik fel annyira az ország, hogy a külföldi magyarokra is figyelmet tud szentelni. Ekkor jóformán csak a tengeren túli – a költővel szólva, Amerikába "kitántorgott" – magyarokról van szó. A Kárpát-medence elcsatolt területén élő magyarokra még nem terjed ki a figyelem. Őket nem tekintik külföldieknek, hiszen ekkor még a *Nem, nem, soha!*, a *Mindent vissza!* képezik a magyar politika alapjait.

A Magyarok Második Világkongresszusára Magyarország Nagyboldogasszony-nak történt felajánlása 900. évfordulóján, 1938 augusztusában kerül sor. Ezen a kongresszuson alapították meg a Magyarok Világszövetségét, gróf Teleki Pál, későbbi miniszterelnök és báró Perényi Zsigmond koronaőr javaslatára.

A kommunizmus évtizedeiben a nem csak testben, hanem lélekben is megcsónkított Magyarország hátat fordított valamennyi külföldi magyarnak, ezért a Magyarok Világkongresszusát sem rendezték meg, több mint fél évszázadig.

A Magyarok III. Világkongresszusa 1992 augusztusában ült össze. Ez a kongresszus kísérte meg a Magyarok Világszövetségéről a kommunista "ölelést" lefejtetni, "független" társa-

dalmi szervezetté alakítva azt át. A III. Világkongresszus legfontosabb határozata az első magyar műholdas televízió, a Duna Televízió megalapítását eredményezte. Ez a Világkongresszus terjesztette ki első ízben figyelmét a világ egész magyarságára.

A Magyarok IV. Világkongresszusa, 1996-ban paradigmális változást hozott. Ez a kongresszus mondta ki, hogy a Magyarok Világszövetségének immár nem a külföldi magyarokkal való törődés kell elsődleges célja legyen. Az újonnan megjelölt cél: egy integrálódó Európában megteremteni a magyar nemzet integrálódásának feltételeit. A kongresszus nemzetstratégiai szekciója meg is jelölte a magyar nemzet integrálódásának két fontos politikai eszközét. Első: a magyar állampolgárság elérhetővé tétele minden azt igénylő magyar számára. Második: a két-kamarás országgyűlés létrehozása, amelynek felsőházában képviselőkhöz juthatnak a külföldi magyar közösségek is.

Az európai keresztény magyar állam és a kereszténység millenniumi évében ülésező Magyarok V. Világkongresszusa megjelölte a magyar nemzet határok fölött átnyúló egyesítésének legfőbb eszközét, a külföldi magyar állampolgárságot. A Magyarok Világszövetsége ennek a világkongresszusi határozatnak figyelembe vételével készítette el a külföldi magyar állampolgárságról szóló törvénytervezetet, amely a Kárpát-medencei magyarság geopolitikai adottságainak leginkább megfelelő módon teremtette volna meg a kettős állampolgárság intézményét. A magyar állam ezt az ajánlást nem fogadta meg, és más utat, a státustörvény útját választotta, mely út zsákutcának bizonyult.

A Magyarok VI. Világkongresszusa 2004. júniusának első hetén ülésezik. Magyarország EU-integrációjának küszöbén a Magyarok Világszövetsége elérkezettnek tartja az időt arra, hogy a magyarság ösházája felé fordítsa tekintetét. Abba az irányba, ahol a nap kel, és ahol közel egymilliárd ember tekint minket barátnak, rokonnak, tehetséges, nyugatra szakadt testvérnek. Ezért a cím: *A magyarság és a Kelet*

A VI. Világkongresszus keretében több rendezvényre kerül sor, amelyek közül a legnagyobb érdeklődés az őstörténeti konferenciát övezi. Az őstörténeti konferencia akadémikusokat és professzorokat, kiváló művészeket, genetikusokat, orvosokat, nyelvészeket, régészeket magába foglaló szervezőbizottsága ebben a füzetben ismerteti elképzeléseit. Hívjuk önöket! Fordítsák tekintetüket velünk együtt a régmúltba, mert onnan válik majd láthatóvá a magyar nemzet jövője!

A Magyarok Világszövetsége első ízben került abba a helyzetbe, hogy a Magyarok Világkongresszusának várhatóan 200 millió forintot kitevő költségeit önerőből kelljen fedeznie. Az

összeg hallatán sokan elbátortalanodtak. Ekkor jelentkezett egy budapesti vállalkozó. Nem nagy dolog! Elég hozzá kétszáz, hazafias érzelmű magyar vállalkozó! – mondta Magyar Miklós, egymillió forintot ajánlva fel e soha nem volt világkongresszus céljaira. Legyen az ő felajánlása biztatás mindazoknak, akik hasonlóan gondolkodnak. Ha a támogatások összege meghaladná a költségeket, a teljes különbözetet egy ösztöndíj-alap létrehozására fordítjuk, amelyből tehetséges fiatalok keleti kutatásait támogatjuk majd. Európába lépve – szívünkben Ázsia minden zsongásával!

Patrubány Miklós

Egy rendhagyó őstörténeti konferencia

A Magyarok VI. Világkongresszusa keretében a Magyarok Világszövetsége nagyszabású őstörténeti konferenciát tervez A magyarság és a Kelet címen. Mivel addigra már az Európai Unió tagjai leszünk, időszerű emlékeztetni arra, honnan jöttünk, hol vannak igazi gyökereink. Ősanyánk Ázsia. Ezt csodálatos ősi nyelvünk és hagyományaink, kultúránk bizonyítják még ma is. Ázsia a kultúra egyik bölcsője volt, ma is életképes, a világ jövőjét magában hordozó hatalmas kontinens. Míg Európa és az általunk talán kicsit túlértékelt Nyugat egyre dekadensebbé, arctalanná válik, Ázsia hatalmas népei – akiknek kultúrája évezredek óta folyamatos – ma már a világ népességének felét teszik ki, gazdaságukkal és hatásukkal egyre inkább számolni kell.

Nem szégyen tehát Ázsiában keresni rokonainkat, különösen azután, hogy a genetikai kutatások egyértelműen bizonyították: nincs finn–magyar genetikai rokonság.

A kizárólagos finnugor rokonság álláspontja elfogadhatatlan. Ezt bizonyítja az antropológia, a régészet, a nyelvészet, a történelemtudomány. Az első évezred nomád- félnomád népeinek származása, mozgása összetett kérdés, így a magyarság eredetét sem lehet megfellebbezhetetlen tényként kezelni. Olyan új ismeretek születtek, melyek más források alapján többféle választ adhatnak származásunkkal kapcsolatban. Örömteli tény az is, hogy elsősorban az ifjúság körében növekszik azoknak a száma, akik többet akarnak tudni múltunkról, s nem elégednek meg a hivatalosság válaszaival. Ugyanakkor nyitottak vagyunk mindenfajta nézetre, s a konferenciára a témához tartozó minden ismert tudóst, szakértőt szeretettel várunk.

A konferencia célja ugyanakkor az is, hogy – mint Európában az egyetlen, nyelvében és kultúrája nagy részében megmaradt ázsiai származású nép a magyar – a külföldi meghívott tudósokkal jó kapcsolatokat építsünk ki, s ezek a kapcsolatok mind kulturális, mind gazdasági téren gyümölcsözővé váljanak, s így Magyarország aranyhíd legyen Ázsia és Európa, azaz a Kelet és Nyugat között.

Dr. Aradi Éva

Toró Annamari: Keletről jöttünk

Magyarország "bemutatkozik"

Az Európai Parlament Információs Hivatala kiadott egy *Európa ma és holnap* című nagyalakú, igényes kivitelű broszúrát. A füzet több nyelven 28 mai és jövődó EU-tagország önbemutatózását tartalmazza.

Összeismertetésük tökéletesen helyénvaló törekvés: a huszonnyolcak között vannak alapító tagok és idén csatlakozók, sőt három reménybeli várakozó, és akad régi gyarmattartó birodalom és vadonatúj független ország; nyugati keresztény, ortodox és iszlám állam is. Más-más indulás, más-más gazdasági és kulturális helyzet, és a befogadásra várókról bizony nem sokat tud a Művelt Nyugat. Az egyes országok maguk állították össze a szöveg- és képanyagot, az előszóban a kiadó a szövegek tartalmáért nem is vállal felelősséget. Így nyilvánvaló, hogy a még nem tag országok bátran festhettek magukról rokonszenves képzet saját jól felfogott érdekükben: az európai közvélemény megnyerése céljából.

Az országfejezetek egy rövid, amerikai típusú önéletrajzból, és egy valamivel hosszabb kifejtő részből állnak. Ez utóbbiban nemzeti sajtóságok, érdekességek szerepelnek.

A 28 ország bemutatkozása három minőségi kategóriába sorolható. A többség reális történelmi és kulturális tényanyaggal szolgál. Néhány, az Európai Unióba igyekvő ország nemzeti legendáit is a képbe illeszti, a számukra kínos adatokat, folyamatokat vagy elhallgatja, vagy eufémizmusokba burkolja (Törökország, Szlovákia, Románia sorolható ebbe a kategóriába). A harmadik – és egyben döbbenetes – felfogás a magyar.

Lássuk először az önéletrajzunkat! Az 1990-ig terjedő időszak 14 pontját szóról szóra leírom, csak utána fogom elemezni – megjegyzem, a románoknak erre az időszakra 34 (!) megemléztendő történelmi eseményük akad!

Fontos dátumok Magyarország történelmében

1000 A magyar állam megalapítása az ország első királya, István alatt.

1308–1437 A központi hatalom megerősítése.

1541 A törökök beveszik Budát. Az ország három részre szakad: a Habsburgok elfoglalják (bekebelezik) a nyugati részt, Magyarország középső része a törökök közvetlen ellenőrzése alá kerül, mialatt a Tiszától keletre levő részen az Erdélyi Fejedelemség jön létre.

1711–1848 osztrák uralom.

1867 A körülbelül fél évszázadig tartó Osztrák-Magyar Monarchia létrehozása.

1914 Magyarország részt vesz az I. világháborúban a német birodalom oldalán. A Magyar Köztársaság megalapítása november 16-án.

1938 Szövetség Németországgal.

1941 Hadüzenet a Szovjetuniónak.

1944 Az ország elfoglalása a német csapatok által. Szám-talan magyar zsidót deportálnak. Hadüzenet Németországnak decemberben.

1945 A Vörös Hadsereg elfoglalja Budapestet és elűzi a németeket.

1949 A Magyar Népköztársaság alkotmánya.

1956 Népfelkelés, a szovjetek erőszakosan leverik, az akkori államfőt, Nagyot halálra ítélik.

1989 Magyarország ismét demokratikus ország lesz. A szovjet csapatok elhagyják az országot.

1990 Az első szabad választások.

Első, futó áttekintésre is hiányosnak tűnik. Nézzük csak alaposabban! Feltűnő, hogy 1000 előtt nem volt magyar történelem, sőt, a Kárpát-medencében sem történt semmi! Hiszen Szent István (és nem István) csupán a keresztény államot alapította meg, az első Árpádok ugyan mit is csináltak 895-től?

A többi 27 ország természetesen élt a lehetőséggel. Lássuk először a fentebb említett első kategóriát, a tényszerű adatközlőket. Például Spanyolország a római kor után helyet szorított a vandál és a nyugati gót, majd a mór államnak is; Belgium Caesar galliai hódítását és a frank birodalmat is felvette történelmébe.

A második csoportba soroltak alaposan megragadják a rokonszenvszerzés lehetőségét: ősi európai kultúrmenzteként mutatkoznak be. Törökország Kr. u. 196-tal, Septimius Severussal kezd a történetét, majd Nagy Konstantin, illetve a bizánci császárság következik. Szlovákia az amúgy egzakt módon soha nem azonosított Nagy-Morva Birodalommal kezd, majd Bratislava első nyomaként említi Árpád utolsó csatájának (szintén nem azonosított) helyszínét. Románia tovább megy. Idézem: "Kr.e. VI. században a románok őseinek, a dákoknak első említése Homérosz és a nagy antik mesélők által (finom elszólás: mesélők...). Kr.e. I.sz. a rómaiak elfoglalják Dacia területét. A romanizálási folyamat kezdete (apró probléma: mindez Kr. u. 106-ban, tehát csaknem három évszázaddal később történik). És így tovább.

Mi magyarok miért nem említettük a honfoglalást? Vagy urambocsáss: a kettős honfoglalást? A szlovákok használják fel a 907-es braslauespurchi győztes csatánkat önigazolásként? Miért nem említjük meg a frank oklevelekben többszázszor előforduló Hungarus nevet? Vagy akár az izlandi sagák Tyrkerét? A Kr. e. VI. századból a jürkákat bemutató Hérodotoszt? 527-ből Muagerisz hún királyt említő bizánci krónikát? Gardizit, ibn Rusztát, Dzsajhánit, Bölcs Leót, Bíborbanszületett Konstantint vagy 889-ből Regino prümi apátot, akik a türkökkel, szkítákkal azonosítanak így vagy úgy? A tordosi és tatárlaki rovásírás-leleteket emlegethetnénk oly joggal, mint a törökök emlegetik civilizációjuk őseiként az asszírokat, hettitákat! Iszonyú kártékony ez a torzító elhallgatás! Lám, a románok tudomást sem vesznek arról, hogy Constantin Daicoviciu, a dáko-román folytonosság (kontinuitás) elméletének atyja 1973-ban, halála előtt maga fedte fel (a Történelmi Intézet, a Történelmi Múzeum munkatársainak, és egyetem kollégáinak, diákjainak) kutatásai hazug voltát. Tétélesen sorolta fel saját történelemhamisításait! A Nestor-krónika nem oláhokat, hanem frankokat ír. Anonymus ac pastores Romanorum kitétele sem dáciai oláhokra, hanem dunántúli, frank fennhatóság alatt élt romanizált pannonokra vonatkozik. Az ő-

románnak titulált Dridu-műveltség bulgárjai, az egykor a Kárpát-medence déli harmadát birtokló bulgárok hozták fel hazájukból e kultúra itt megtalált elemeit. A többit nem sorolom.

Mi pedig saját történelmünk elhallgatásával igazoljuk a már dogmává merevült történelmi hazugságokat. No, haladjunk tovább sorban. Úgy tűnik, hogy az Árpád-kor nem létezett! Nem volt a korszakalkotó politika- és jogtörténeti dokumentum, az Aranybulla, nem volt tatárjárás, nem volt Szent István, Szent Imre, Szent László, Szent Margit, Szent Kinga, Szent Erzsébet. Míg sorstársaink közül a csehek büszkén emlegetik a Przemysl-, a lengyelek a Piast-házat!

Újabb úr: nem találok 1456-ot! Az egész keresztény világban harangoznak a nándorfehérvári diadallal végződő kereszties hadjárat emlékére, mi meg sem említjük. Óvatosan fogalmaztam. III. Callixtus az 1456. június 29.-i Bulla orationum-ban III. Mohamed áprilisi hadrakelése hírére, a török megállításáért való imára buzdító harangozást rendelt el, de hát a törököt bizony Nándorfehérvárnál állította meg – Hunyadi és Kapisztrán. A törökellenes keresztény összefogás ugyan jellemző módon hézagos volt: az ígért 80.000 fős sereg helyett néhány regensburgi diák, párszáz lengyel és horvát fogott fegyvert mindössze, de nagyon szép európai gondolat. Élnünk kellett volna vele!

Szemezzünk tovább! Mátyás humanista birodalma (az egyetlen reneszánsz birodalom) említésre sem méltó. Hol marad sok évszázados, a magyarságot őrlő keresztienység-pajzsa küzdelmünk? Lám, a török önéletrajzból hiányzik ez a néhány évszázad, ők tudják, miért szégyellik, mi miért nem vagyunk rá büszkék? Mohács viszont elég jelentős csata lehetett, hisz a szlovákok (sic! a szlovákok! Ismétlem: a szlovákok!) felhozzák saját történelmi eseménysorukban! Mi nem!

A Habsburgok ahogy foglalják el a nyugati részt: kettős királyválasztás történik, s a két királyi ház megosztozik a török által kettészelt országon.

Az Erdélyi Fejedelemség voltaképpen a magyar állam menedékhelye lesz, fejedelmei közül tán egyedül Székely Mózes tekinthető törzsökös, kizárólagos erdélyinek! Nem találok a vallásszabadságot világszöként deklaráló tordai országgyűlést sem (1568)! Ennek a feltűnően eurokonform, korát messze megelőző intézkedésnek a mellőzése egyenesen megdöbbentő! Természetes módon toladodik elő egy lehetőség. A keresztienység felvétele, az Árpád-házi szentek, a nándorfehérvári harangozás, a tordai országgyűlés együttes elhallgatása egy keresztienység utáni Európának tett ostoba gesztus volna? Ostoba, mert a katolicizmus, a reformáció – a szlovákoknál a huszitizmus – minden ország önjellemzésében megtalálható! Igen, MINDEN országban: a muzulmán Törökország büszkén emlegeti Szűz Máriát, Szent Pált, a myrai Szent Miklóst! Szégyen!

Egyetlen árva sort sem érdemelt meg tőlünk a török kiűzése (1686 Buda, 1697 Zenta). Mint ahogy Thököly és II. Rákóczi Ferenc sem! Hiányzik a magyar reformkor. Úgy, ahogy van. Mindenesül. 1848/49-es forradalmunkról sincs egy árva szó sem. Nem baj, a románok felhozzák biz, mint saját forradalmukat! Az osztrákok is, bár ők meghagyták nekünk. Ezután egy szépen felépített, épületes baromság következik. Magyarország (és nem az

Osztrák-Magyar Monarchia!) vesz részt az I. világháborúban. Az 1918-as forradalmat nagyvonalúan 1914 novemberére téve (ezt az ostobaságot a kifejtő rész megismétli, megerősíti!) ez annyit jelent, hogy az önálló, köztársasági Magyarország egyedül harcolt Németország oldalán, s Trianont ezért kapta büntetésül. A kifejtő részben még toldunk ide egy ostobaságot: a valós 2/3 helyett állítólag 1/3-nyi területünket veszítettük el.

Ha ez az építmény nem tudatosította volna a Jámbor Európaiban, hogy micsoda rettenetes erőszakos, mi több: bünös nép maradtunk még a XX. században is, akkor jöhet a döntő év: 1938 – Szövetség Nácinevetországgal. A második világháborúban a környékünkön mindenki a rossz oldalon vett részt. Ennek elismis-másolását szeniális találékonysággal oldották meg a magukra valamennyit is adó szomszédaink: Ausztria: 1938 március: Anschluss. Kész. Nyilván kimaradtak a háborúból, mert utána csupán a köztársaság 1945-ös kikiáltását említik meg. Szlovákia: 1939–45 rövid függetlenség Nácinevetország uralma alatt. Mesteri, szépségdíjas, szeniális meghatározás! Függetlenség egy uralom alatt, amely ráadásul nácinevet elnyomást sejtet: ez bizony elhatárolódás, sőt nyilván szenvedés is – nem pedig rosszízü szövetség, mint a mienk. Románia: 1940. nov. 23. Románia csatlakozik a hármas szövetséghez. Ez is elegáns: a hármas szövetséget említi. Ilyen volt, valóban: létrejött 1882-ben, résztvevői pedig az Osztrák-Magyar Monarchia, Németország és Olaszország. Szétbomlott az I. világháború során. De ez a "tévedés" elegánsan kikerüli a II. világháborús részvétel kellemetlen emlegetését. Persze az Antikomintern Paktumnak is három tagja volt eredetileg, ugyan mit is kötözködöm. Persze nem említi néhány apró, echte román találmányt ez időkből: a meghalató-vonatokat, a zsidók jég alá lövetését, vagy akár a favágó tőkén lefejezett szárazajtaiakat, a megtizedelt Kőröstárkányt, Gyantát stb. Mi pedig 1938-ban szövetséget kötöttünk Nácinevetországgal! Nos, 1938-ban valóban kötöttünk, de nem szövetséget, hanem egy adóügyi pótegyezményt a németekkel (december 10.), melyet Ausztria német megszállása tett szükségessé.

Merüljünk el most egy kicsit ebbe a gyanús 38-as évbe! Az Anschluss nemcsak adóügyi pótegyezményt hozott ajándékba, hanem páni félelmet is. Politikusaink nem rokonszenveztek a náccikkal. Emlékeztetőül két esetet hoznék fel. Az első németországi látogatásáról hazatérő Horthy így jellemezte Hitleréket: Túl sok bennük a vörös! Teleki pedig nemegyszer jelentette ki, hogy a német vereség a mi vereségünk is lesz, de a német győzelem a mi pusztulásunk! Ez az év nem a németbarátság éve. Horthy és Kánya Kálmán már februárban egy németellenes horizontális tengelyről tárgyalt Varsóban. A történeti hűség kedvéért: olasz-lengyel-jugoszláv-magyar lett volna ez a tengely (emlétese hiányzik történelem-tankönyveinkből). A németek persze ellenzik a lengyel-magyar együttműködést, visszacsatolási törekvéseink épp közös magyar-lengyel határt eredményeznének! Augusztusban két németellenes élő magyar siker: a bledi konferencia a Kisantanttal (mely jelentős enyhülést hozott), illetve a titkos lengyel-magyar Gentlemen's agreement a szoros együttműködésünkről. Novemberben, az első bécsi döntéskor voltaképpen Németország engedett! Aztán decemberben Ciano jön Pestre, melegen ajánlja az Antikomintern Paktumba való belépésünket. A

Toró Annamari grafikája

tengely kontra horizontális tengely kérdés eldőlt. 1939-ben pedig beléptünk az Antikomintern Paktumba. És ugyanebben az évben megvalósul a magyar–lengyel határ. Szeptemberben nem is engedték át a német csapatokat Lengyelország hátába, ez közismert, de a németekhez lelkesen csatlakozó szlovák csapatokat sem, ez kevésbé közismert. A szlovák változat persze érthetően elhallgatja, hogy a lengyeleket hadüzenet nélkül, náci módon megtámadták, mi pedig: 1941 – Hadüzenet a Szovjetúniónak. Hogyan is volt? Üzentünk mi hadat, miután a kassai, rahói, kőrösmezői bombázások után megállapítottuk: ez bizony hadiállapot. Ennek a kérdésnek hatalmas irodalma van, elégedjünk meg annyival, hogy a nemzetközi jog élesen megkülönbözteti a hadüzenetet és a hadiállapot tudomásul vételét. Románia mindenféle indok nélkül, minket jócskán megelőzve már 1941. június 22-én hadat üzent a Szovjetúniónak. Írják? NEM. Más kérdés, hogy a szintén EU-várományos Bulgária sosem üzent hadat a dicső Szovjetúniónak, mégis ugyanazt kapta jutalmul, mint mi büntetésül! Amúgy a hadüzenettel szovjet barátaink nálunk rosszabbul állnak. Elfelejtkeztek erről a jogintézményről Finnország, a balti államok, Lengyelország, de még Bulgária esetében is. Őt országot típortak le 1941-ig, hadüzenet nélkül, ez nyilván eszébe juthatott a kassai bombázás után minden magyarnak.

1944 – Számtalan magyar zsidót deportálnak. Igaz állítás. Helyesen köti össze az életrajz a német megszállással. Csúpan

egyetlen bajom van: a zsidóüldözés egy szóval sem szerepel sem a román, sem a szlovák, sem az osztrák, de még a német (ismétlem: a német, még egyszer: a német) anyagban sem! Próbálom kikövetkeztetni a holokauszt (soá) kérdésében írásokból és filmekből igazán járatossá vált átlag EU-s olvasó gondolatmenetét: végül is lehet, hogy a magyarok működtették Auschwitzot? Rendben van, mi gerincesen vállaltuk. De az 1944 nyári csendőrpuccot (és ezzel magyarországi zsidók teljes kiirtását) megakadályozó Koszorús ezredesnek vagy urambocsáss: magának Horthynek köszönhető, hogy egyáltalán maradt zsidóság Közép-Európában! Így teljes az igazság; a részigazság egyoldalú közlése súlyosabb bűn a legaljasabb rágalomnál!

1956. Eufemisztikusan, reformkommunista módra népfelkelés, valóban. De nekünk, magyaroknak forradalom és szabadságharc! Egy csillagóra, amely megvilágosította a félrevezetett Európát, amely előkészítette a kommunista rendszerek bukását és amely rövid időre visszaadta nemzetünk (tudatosan tönkretett) önbecsülését és megbecsülését. Nagy (illendően, európai módon: Nagy Imre!) pedig nem államfő volt, hanem miniszterelnök. A kifejtő részben, önmagának ellentmondva már helyesen írja a szerző.

Az 1990. utáni életrajzból csúpan egy érdekességet villantok fel. 1991. június 19: az utolsó szovjet katonák elvonulása. Nos, pillantsunk csak egy kicsit feljebb! A 13. életrajzi dátumnál ez szerepel: 1989 – a szovjet csapatok elhagyják az országot. Erre már nincs mit mondani! E befejező életrajzrészről tán még hiányolhatnánk, hogy olyan, az Európai Unió koncepciójába szorosán illő esemény, mint a vasfüggöny lebontása, nem szerepel. Nyilván nem véletlen az eset: ugyanígy hiányzik a kötet bevezető, kedvcsináló dekoratív képes bevezetőjéből is, ezt pedig Brüsszelben, az EU Információs Hivatalában írták.

Most pedig záró fejezetként lássunk néhány gyöngyszemet az általam kifejtőnek nevezett részből.

Magyarország lakossága Európa legszínesebben kevert népeihez tartozik. 10 millió lakója között számos nemzetiséget találunk: német nyelvűeket, szlovákokat, románokat, délszlávokat (bosnyákokat, horvátokat, szerbeket, szlovénokat és szorbokat). A szintik és romák, akik a népességnek nem jelentéktelen részét alkotják (500.000), nemrégiben etnikai kisebbségként lettek elismerve.

No, kezdjük. Magyarország sokszínű, kevert népességű, soknemzetiségű. Érdekes: ezt a kitéltet nem alkalmazza önmagára a valóban fele-fele arányban többnemzetiségű Belgium, Litvánia, Észtország, Lettország. Csak mi, ahol egyelőre még a magyar etnikum a meghatározó. Bár fogyunk. Az egyszerű újságolvasó is ki tudná számítani a határon túli népszámlálások és különböző hazai források alapján, hogy 1985-től máig a Kárpát-medence őshonos magyarsága több mint 2 millióval fogyott. Nem ez a témánk, de utána lehet nézni! Az önbemutató írója vélhetőleg nagyon is ismeri ezeket az adatokat. Van itt más baj is, rosszabb, mint az egyszerű ostobaság. Bosnyákok sosem éltek Magyarországon. A szorbok említése még hajmeresztőbb. Tudálékosan a déli szlávokhoz sorolja a szerző őket. Nos, a szorbok nyugati szlávok, Spreewaldban élnek, a buzgó térképöngészők

Lübbenau környékén találhatják meg őket. Népi kultúráját büszkén művelő százezres népcsoport, megtekintésüket ajánlom a szerzőnek, még a helyszín is politikailag korrekt: a néhai NDK területe. A nagy kérdőjel a félmillió szintű (és roma) kisebbség. A szinti szó nyomára többhetes lázas kutatás után jutottam. Ez a kifejezés egyike azoknak, mellyel Európában a cigányságot megnevezik: cigány, manus, szinti, zingari, roma, és egy kivételesen neveléses finomkodás: "utazó népeesség", travellers, illetve gens du voyage. Vagyis a szerző a sznob (és műveletlen) "campingtábor"-típusú számárságot követi el. Voltaképpen azt volt képes leírni, hogy nálunk nemcsak romák, hanem még romák is élnek. Szerintem a félmilliónál többen. És tisztelettel megjegyzem: tán ide lehetett volna írni, hogy egyedül Magyarországon ismerik el etnikai kisebbségként a romákat. Óh bocsánat: a romákat és a romákat!

Magyarországot több alkalommal elfoglalták, különösképpen a törökök a XVI. században, és az osztrákok a XVIII–XIX. században, és függetlenségét csak 1914-ben nyerte el. Az I. világháborúban a Német Birodalom szövetségeseiként vett részt. A trianoni szerződéssel államának területe 1/3-ával (sic!) lett redukálva – írja a szerző. Jó, vitatható, hogy a kiegyezés valóban függetlenséget hozott-e vagy sem. Jómagam függetlennek tekintem azt az országot, amely világelső volt vasúti közlekedésében (Baross Gábor előterjesztését fogadta el épp ezért az 1892-es genfi vasút-

ügyi konvenció!), gabonafeldolgozó-iparában (a 2. helyezett USA előtt), a maga korában (szintén) világelső oktatási- és nemzetiségi törvényeket alkotott és érvényesített, önállóan vett részt nemcsak az olimpiákon, de magának az olimpiai mozgalomnak a megteremtésében is. Nem sorolom. A többi ostobaságról pedig már fentebb írtam.

A híres gulyásnál lényegében egy mindennapi ételről, egy levesről van szó – írják, amely a magyarok által pörköltnek nevezett húragunak felel meg. Ezt Jókai már leírta: – Úgy elnézem ezt a kulacsot, azt hittem: kenyér, pedig hát sajt.

Összegezve: hivatalos szerveink bemutattak Európa (bennünket a térképen meg sem találó) nyugati nemzeteinek, mint egy hol bűnös, hol szájalomra méltó, úgy általában pedig mint egy semmirekellő országot. Fűszerezve a gonoszságot ostobasággal és szolgálalkúséggel. Nyíltan magyarellenes, divatosan: raszszista förmedvény. Akik írták – és akik külföldön hozzájutottak (15 euróért bármely könyvesboltban, vagy EU-s munkahelyükön hivatalból) és nem emeltek szót –: azok a magyarok esküdtek el-lenségei.

A (nem "bemutatkozás", sokkal inkább Magyarország ilyen-úgy bemutatása! - Szerk. megjegyz.) a hazaárulás minősített esete!

Sárközy Csaba tanár, az MVSZ elnökségi tagja

Művészportré

Toró Annamari

Erdélyből elszármazott képzőművész vagyok. Családi forrásból tudom: három éves koromban kijelentettem, hogy "festő" leszek. Ennek szellemében – az iskoláskorig tartó "autodidakta" periódus után – képzőművészeti tanulmányaimat Marosvásárhelyen és Kolozsváron kezdtem és folytattam, majd 1982-ben történt áttelepülésem után Budapesten fejeztem be.

Magyarországon rajzfilmrendezőként dolgoztam és a világ rajzfilm-fesztiváljainak rendszeres résztvevője voltam. Legkedvesebb munkáim közé tartozik a *Magyar népmesék* számos epizódja, valamint két kísérleti rövidfilmem, ahol újra kibújhatott belőlem a "lappangó" képzőművész. Nagy örömmre ezek szép sikerrel szerepeltek számos országban, és általuk jutottam el például Kanadába is. Filmes időszakom alatt az idő szorításában háttérbe szorult a "képcsinalás".

Néha szerepeltem tárlatokon is, de ami – úgy érzem – a legfontosabb: egy pillanatra sem szüntem meg képzőművészként gondolkodni. A visszatérést a "főcsapásra" a múlt év októberében a budai várban megrendezett kiállításomtól számítom. Nagy örömmel tölt el, hogy most Stockholmban is bemutatkozhattam a Magyar Házban rendezett kiállítás során.

Az alkotó ember, amikor "összeszedi" kísérleteinek, kutatásainak végtermékeit, letörli róluk a "műhelyport", ünneplőbe öltözteti őket, paszpartúzza, ráházza, hogy képekké formálódjanak és kiállítássá rendezhesse őket – maga is meglepődik. A kiállított képnek – a többi kép társaságában – más az energiája, sajátos személyiséget nyer.

A következő meglepetés viszont akkor éri az alkotót, amikor – mindennel készen – megáll, és az utolsó, ellenőrző körbepillantással egyidőben azt gondolja: most már megnyugodhat... Ezzel szemben semmihez nem hasonlítható, különös, intenzív izgalom tör rá. Sokat gondolkodtam már, mi is ez? Ugyanis nem "lámpalázról" van szó, mert ez nem félelem, inkább ünnep-érzet. Ahhoz áll legközelebb, ahogy nagyon szerelmesen készülünk választottunkkal találkozni. És ez a hasonlóság fejtette meg számomra ennek a visszatérő "más-állapotnak" a rejtélyét: egyszerűen "csak" arról van szó, hogy várom a *közönségem*.

Az alkotás ugyanis egy hármass-egység. Van a *művész*, aki *dolgozik*, van a *műalkotás*, ami *van*, és van a *néző*, aki *néz* – és *lát*(!), aki a maga szűrőivel, személyiségének gazdagságával kiegészíti a "kétharmadot", teljessé teszi egyben a művész munkáját is... A folyamat, amit az alkotó elkezdett, itt fejeződik be. Most lehet megnyugodni.

Tóth Károly Antal

A betiltott sál

Talán soha nem pendült még ennyire egy húron a francia kormányzó párt szövetség (az UMP – a Népi Mozgalom Uniója) és szocialista ellenzéke, mint a „sáltörvény” megszavazásakor. A „laicitás” elvének a „Köztársaságban” történő alkalmazását vizsgáló bizottság javaslata alapján betiltották a „feltűnő” vallási jelek: a nagyobb méretű feszület, a zsidó férfiak fejfedője (a kipa), valamint a mohamedán nők fejét borító sál viselését az iskolákban.¹ Egy diszkrétén megbúvó kereszt, Dávid-csillag vagy mohamedán medál hordása megengedett. A törvényt ez év február 10-én első olvasatban fogadta el a francia képviselőház jelenlevő tagjainak (az 577-ből 19 éppen hiányzott) 88 százaléka. A március 4-i szenátusi szavazáskor ez az arány 93 százalék volt, de itt 25-en hiányoztak a 321-ből.

Az egész ügy kiindulópontja a mohamedán fejkendő miatti némely iskolai felzúdulás volt. Az említett vizsgálóbizottság minden közhivatalra, sőt a közhivatalokkal versengő magáncégekre is kiterjesztendőnek nyilvánította a viselet tilalmát. A bizottság vezetője, Bernard Stasi sietett kijelenteni, hogy munkájuk nem a franciaországi mohamedán közösség ellen irányul; céljuk az, hogy valamenynyire vallás számára egyenlő feltételeket biztosítsanak. A javasolt törvény azt szolgálja – mondta –, hogy a különböző vallásokhoz tartozó emberek „együtt tudjanak élni a hivatalokban”. Az UMP parlamenti csoportjának vezetője is azt nyilatkozta, hogy az általuk hozott törvény „a megbékélés törvénye”, amely „miközben megengedi a vallási hovatartozás diszkrét kinyilvánítását, határt szab a térítői buzgóságnak”.

E szövegek alapján a franciaországi belpolitikai helyzetről akár vallásháborús képzeteink is támadhatnának, ha nem lenne közismert, hogy a tervezett jogszabály ellen valamenynyire keresztény felekezett, valamint a zsidó és a mohamedán papság is egyhangúlag tiltakozott. Az a képzelgés pedig, hogy a betiltott tárgyak térítői erővel bírnak – ha valódi lenne – szinte a fetisizmussal lenne határos.

Kérdés, hogy valójában kik azok, akiket ilyen módon kellene megbékíteni?

Lehetséges, hogy nem vallási, hanem etnikai háborgás csillapításáról van szó. Sok francia talán nem tudja elviselni a betakart fejű mohamedán nők látványát, mert az a bevándorlók nagy számát juttatja eszébe. Esetleg őket kell megbékíteni azzal, hogy az állampolgárságot nyert idegenek – legalább külképíleg – minél észrevétlenebbül olvadjanak bele a francia társadalomba. Ezt látszik alátámasztani az a tény, hogy Jacques Chirac köztársasági elnök, a sálbetiltási kampány egyik élharcosa, a törvénytervezet kapcsán az integrációs politika újraalapozásának szükségességéről beszélt, valamint arról, hogy a francia nemzeti összetartozásnak vissza kell adni a vitalitását. Mivel Franciaországban az államnemzeti (nem pedig a kultúrnemzeti) felfogás uralkodik – hiszen az ott is keletkezett –, az

ország minden polgárát egyformán a francia nemzet tagjának tekintik. Ezek szerint a látható különbségek szelektív megnyirbálásával próbálják a megrendült egységet visszaállítani?

Összetartozást kényszerrel kicsikarni nevetséges próbálkozás. Így csak engedelmességet lehet elérni; ezt mi bőségesen ismerjük a kommunista időkből. Az eljárás kétes értékéről és célszerűtlenségéről az *Unió a Francia Demokráciáért* (UDF) nevű kis párt elnöke így fogalmazott: „Veszélyes az a politika, amely a bevándorolt lakossági réteg társadalomba integrálását egy törvényi tilalomra próbálja alapozni.” Egy másik, ugyancsak nemmel szavazó képviselő megállapította, hogy az elfogadott szöveg „inkább diszkriminál, mint integrál”. A hátrányos megkülönböztetés csak akadálya lehet annak, hogy az érintett emberek közösséget érezzenek a társadalommal, amelyben élnek. Feltehetően ezzel számot vetve, Chirac elnök a tiltó törvény ellensúlyozásaként bejelentette egy olyan „független hatósági szerv” létrehozását, amelyet a megkülönböztetés minden formája elleni küzdelem feladatával bíznak meg. Ez valójában éppen az új jogszabály visszavonásának az indítványozásával kezdhetné tevékenységét.

Nagyon úgy tűnik tehát, hogy inkább maga a tilalom, nem pedig az a néhány *feltűnőnek* nyilvánított vallási jel (hány centis nagyságtól mondható ilyenek egy kereszt és hány négyzetcentimétertől egy sál?) akadályozza az integrációt. Mi akkor a velük szembeni kifogás valódi oka?

A választ már a Stasi által vezetett vizsgálóbizottság nevéből is gyaníthatjuk: a francia állam „laicitását”² sértik. Nézzük meg egy kicsit közelebbről, mit jelent ez.

Franciaország szekularizált³ voltát egy 1905-ös törvény fogalmazta meg. Ez elválasztotta az egyházat az államtól, és néhány apróbb területi kivételtől eltekintve megtiltotta, hogy az állam a francia birodalom egész területén valamely felekezettet anyagi támogatásban részesítsen. Az elv a IV. Köztársaság alkotmányába (1946) is bekerült: „Franciaország oszthatatlan, laikus, demokratikus és jóléti köztársaság”; a szöveget az V. Köztársaság alkotmánya (1958) is átvette. (Ezekben az időpontokban még Algéria is Franciaország „oszthatatlan része” volt.)

A sálügy kapcsán Chirac elnök kijelentette: „A laicitás a Köztársaság egyik nagy vívmánya. Ez a társadalmi béke és a nemzeti összetartozás leglényegesebb eleme. Nem hagyhatjuk, hogy meggyengüljön.” A Stasi-féle jelentés pedig a laicitásnak, „a köztársasági szerződés sarkkövének” az újrafogalmazását javasolta. Úgy ítélte meg, hogy a mohamedán sál „nem a lelkiismereti szabadság, hanem a közrend kérdésének körébe tartozik”.

Lám, itt túlléptünk a különböző vallású emberek között lehetséges konfliktusoknak az előbbieken említett veszélyén. Vajon miféle közrendet fenyegethet egy ruhadarab?

Raffarin miniszterelnök szerint a sálat azért kell betiltani, mert aláássa a köztársaságnak a szabadságra és az egyenlőségre vonatkozó eszméit.

Ha valaki a laicitás (világiság) tartalmát gyanútlanul annyiban látta volna csupán, hogy az állam a társadalmi funkciókat magára vállalja, és nem részesít egyetlen vallást sem előnyben a másikkal szemben – akkor a sáltörvény ebből a téveszméjéből minden bizonnyal fölébreszti. Amikor egy miniszterelnök a szabadság biztosításának nevezi egy szerény ruhadarab bárhol történő viselésének a megtiltását, az egyenlőség érvényesülésének azt, amikor a tiltás tárgyát úgy választották ki, hogy csak bizonyos csoportot vagy csoportokat érintsen, biztosak lehetünk benne, hogy nem véletlenül hamisít, hazugságai mögött hatalmi érdekek húzódnak. A laicitás valójában ezeknek az érdekeknek gyűjtőneve.

A keresést tovább kell folytatnunk, mert még mindig nem világosak számunkra az összefüggések. Miféle hatalmi érdekekkel lehetnek ellentétesek egyes vallási vonatkozások, végül is több felekezet tagjai által használt tárgyak?

A Stasi-jelentés szerint „a Köztársaság értékeinek összességét a közösségieskedés kísértései elé kell helyezni”. A bizottság egyik történész tagja pedig leszögezte: a tét „a személy szabadsága és az a lehetőség, hogy meg lehessen szabadulni annak a csoportnak a befolyásától, amelyikhez az ember tartozik (...), valamint a nemzethez tartozás túlsúlya minden sajátos hovatartozás fölött”.

A mai nemzetállam a középkori királyságoknál jóval központosítottabb hatalom. Az utóbbiak még megengedték, hogy a helyi közösségek a maguk életét éljék; ezt gyakran jelentős kiváltságok is biztosították. Ma a közösségek sajátos, mindenekelőtt önmegtartásukra irányuló igényeikkel akadályozzák a pénz szabad mozgását, így mesterséges szaporítását is. A pénz – mint tudjuk – önmagában véve is hatalom, de hatalmának teljét csak a politikai szférával társulva, legtöbbször annak háttérben működve érheti el. Minden mai központosított hatalom – mint Robespierre-ék óta a francia is – arra törekszik, hogy a közösségek óvó szerepének kiiktatásával közvetlenül az egyénre tegye rá a kezét.

Az istenhit lényegéhez tartozik a közösségi jelleg. Ez nem csupán a vallás együttes gyakorlásából származik, hanem még inkább abból, hogy a közös cél felé vezető helyes út keresésében Isten egymás segítségére is utalt bennünket. A hívő emberek együttese minden hatalom számára a legveszélyesebb közösség, mert nem csupán hagyományokra, közös kultúrára, saját élményvilágra, érzelmi kötődésekre épül, mint a földi megalapozottságúak közül az igaziak, hanem olyan transzcendens értékekre, amelyeket valamennyi világi úrnál nagyobb Úr tekintélye hitelesít. Ezért igyekszik minden szekularizált rendszer (a kommunista éppúgy, mint a nyugati liberális) szétrombolni a közösségeket, mindenekelőtt a vallásiakat, mert csak így tudja a maga uralmát biztosítani az emberek fejében és szívében is. Tevékenységük sikerességét bizonyítja az európai kereszténység erőtlensége, több felekezete szellemé-

nek liberális kilúgozottsága, az Istennel szembeni közöny nagymérvű elterjedtsége, és az, hogy az emberek mind nagyobb tömegei a testi-lelki kényelem jegyében törekednek megszervezni az életüket. A társadalom hatékony propaganda-hadjáratának biztatására igyekeznek ledobni válklukról a sorstól kapott, saját, „megismételhetetlen” egyéniségükre szabott keresztet, mintha a nehézségektől meg lehetne szabadulni azáltal, hogy nem vállaljuk őket. És mintha nem éppen a gondokkal való megküzdés adna értelmes tartalmat az életünknek,

A hatalom birtokosai ma (elsősorban a gazdasági háttérhatalom, amelyet ma már szinte minden politikai tényező engedelmesen kiszolgál) a valódi közösségek megtörése, elértéktelenítése érdekében a (gyakran természetellenes) látszatközösségeket támogatják. A „meleg büszkeség” homoszexuális mozgalmainak minden jóérzésű ember gyomrát felkavaró nyilvános provokációi a nyugati világ politikusait egy cseppet nem zavarják, de lám, egy fejen hordott női sálat veszélyesnek, felforgatónak, az emberi béke együttélés akadályának nyilvánítanak. Micsoda fari-zeusság!

A laicitás a „társadalmi békét” csak egy – főleg világnézeti – uniformizált világban tudja elképzelni. A vallásosság lehetőleg minden megnyilvánulását kitiltja a társadalom nyilvánosságából, és a magánéletbe kényszeríti. Azt kívánná, hogy úgy éljünk, mintha Isten nem is lenne, mintha a földi értékek volnának az ember életútjának egyedüli céljai és jelzőcsillagai. Ma egy világméretű, „globalizált” hatalmi verseny folyik: ki tudja ügyesebben az igazi élet helyett az összkomfortos földi boldogság délibábjai felé terelgetni az embereket. Aki másért akar élni, az tegye észrevétlenül, mert *ezt a másságot* a mássággal szembeni tolerancia harsogó apostolai nem tudják elviselni. A vallásos élet láthatósága nem a másik vallás emberét zavarja, hanem azokat, akik az istentelenség gyakorlatát szeretnék egyetemessé tenni a társadalomban. A laicitás azért erőszakolja a vallásosság nyilvánosság előli eltakarását, hogy a társadalom így mesterségesen kialakított képe az istentelenség természetességét sugallja, például nevelő céllal a felnövekvő nemzedékek számára.

Miközben vezetői a vallási semlegességről papolnak, a francia állam valójában az ateizmus védnöke. Ezért igyekszik most móresre tanítani a nagy népi vallástalanságtól „feltűnően” elütőket. A bevándorlók beilleszkedése, az integráció, Franciaországban mindenekelőtt a laicitás „értékeinek” az átvételét jelenti. Nem véletlenül szögezi le a Stasi-féle jelentés: „A mohamedánoknak meg kell érteniük, hogy *a világiság egy esély az iszlám számára*”. Feltehetőleg a megmaradás esélye. Már önmagában ez a mondat is bizonyítja (figyeljük meg a benne rejlő fenyegetést!), mennyire nem megalapozatlan a mohamedán világ azon félelme, hogy az ő hitüket is látszatlétre kényszeríti a nyugati „civilizáció”, mint ahogy meglehetősen sikerrel megtette ezt a kereszténységgel.

A Bush által nagy álsággal meghirdetett „keresztes háború” nem a kereszténység részéről fenyegeti a mohamedánokat.

Az iszlám nagy „veszélye”, hogy hívei még példát mutathatnának erős istenhítből nekünk, európai (jó esetben) félkeresztényeknek. Ez nem azt jelenti, hogy mi is mohamedánokká lennénk, hanem – látván, hogy másként is lehet – esetleg valóban megtérnénk: keresni kezdenénk és talán még meg is találánk keresztény voltunk elveszett másik felét.

Földünk mai társadalmában ténylegesen hadiállapot van. A frontvonal (az igazi) az istenhívő emberek és az istentagadást szító gazdasági-politikai erők között húzódik, és ez utóbbiak nem nyugosznak (a világ nyugati részein szinte minden hatalom az ő kezükben van) a végső győzelemig. A legutóbbi idők franciaországi eseményei ezt látványosan bizonyítják. Ezért az Istent hívők – mert Isten csak egy van, a különböző vallásúak bármennyire eltérő módokon tisztelik is Őt – fel kellene ismerjék, hogy lényegükből (no meg helyzetükből) eredően egymás természetes szövetségesei.

A többször említett vizsgálóbizottság elnöke a saját fontosságukat igencsak átélő tipikusan francia viszonyulással jegyzi meg: a laicitás, ez „a Történelem által megformált” eszménykép a polgárok hatalmas többségének tá-

mogatását élvezi, és felkelti más, hasonló problémákkal küzdő európai országok érdeklődését.

Kétségtelen, hogy az ügyben érdekelték között a francia példának több országban – így Magyarországon is – lesznek majd követői. Hiszen a „laicizmus” még sehol sem győzedelmeskedett teljesen. Reméljük, nem is fog. De elég sokan és elég mélyen eltávolodtunk elődeink hitétől ahhoz, hogy miattunk a jelenlegi helyzet még csak döntetlenre sem áll.

A hozzá való hűtlenségünk miatt nem kell Isten megbüntessen minket. A munkát elvégzik a gonoszság zsoldosai, többek között azok, akiket mi, irányt vesztett közemberek, „demokratikus választással” tettünk a társadalom vezetőivé.

¹ A forrásanyagok zöme az AFP hírügynökség világhálóról lehozott szövegeiből került ki. Minden kiemelés tőlem – T. K. A.

² Laicizmus: az egyház és az állam kettéválasztását célzó, az egyház hatáskörét a vallási kérdésekre korlátozni akaró irányzat – Bakos F.: Idegen szavak és kifejezések szótára

³ Szekularizáció: valaminek kivétele az egyházi, lelkesítő hatáskörből és átadása világi, polgári hatáskörbe – Bakos F.: Idegen szavak és kifejezések szótára

Erba Odescalchi Sándor herceg 90 éves

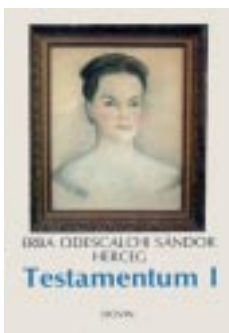
Egyházi közösségünk nevében szívből köszöntjük Főméltóságú Urat, jelenkori történelmünk legviharosabb korszakának közöttünk járó élő tanúját, akinek Testamentum című műve előszavából idézve és ezáltal tisztelegve, kérjük Isten kegyelemben gazdag áldását további életére!

1914. március 23-án Budapesten születtem. Apám a császári és királyi hadsereg altábornagya. Anyám szép hercegnő, kinek ezerháromszáz éves hercegi házát én lettem hivatva folytatni nagy ősök, köztük XI. Ince pápa emlékével. Három könyvem jelent meg Magyarországon. Újságokban, folyóiratokban és rádióban műveimmel 1944-ig gyakran szerepeltem. Egész életemben szorgalmasan és sokat dolgoztam, akkor is, mikor gazdagságunk miatt erre nem voltam rászorulva. Ügyvédségen és íráson kívül egy gyár vezetését is átvettem, közben pedig sokszor katonai szolgálatot is kellett teljesítenem. Mint tartalékos tiszt vettem részt a második világháborúban.

1943. augusztus 17-én életem fénypontjához érkezett: a Balaton melletti ősi tihanyi apátság templomában feleségül vettem történelmi pompájú esküvőn a nagy Ferenc József császár és király dédunokáját, József ferenc főherceg leányát, a tizennyolc éves Margit ausztriai főhercegnőt, magyar és más országok királyi hercegnőjét.

Másfél évvel később hazánkat, vagyonunkat és mindenünket elvesztve, csak pusztá életünket tartva meg Svédországba érkeztünk, mint a svéd királyi család vendégei a Stockholm melletti Haga királyi kastélyba. Ebben az idegen kastélyban született egyetlen gyermekünk. Azután egy kicsiny lakást bérelve, új országban, új klímában, új nyelven kezdtünk új, ezúttal "névtelen" életet. Eltitkoltuk azt, hogy kik vagyunk, és végigjártuk a szegénység kálváriáját, de közben mégis mindig boldogok voltunk, és új életünk felépítése közben alulról is láttuk azt, amit azelőtt csak felülről ismerhettünk.

Harminc éves voltam, mikor egy idegen királyi kastélyban leültem lakosztályunk vörös mahagóni íróasztalához és elkezdtem emlékirataimat. És az évek során gyűltek a kötetek. Azért írtam, hogy halálom után Feleségem olvashassa és újra átélve életünket érezze, hogy mennyire szeretem és hogy mindig egybe tartozunk. Hallgató kéziratban elkészült már tizenegy, egyenként kétszázötven oldalas kötet, mikor feleségem 1979. május 3-án, fiatalsága virágjában szívinfarktusból váratlanul meghalt. Most, sok további év után arra kértek váratlanul, hogy egy kötetben írjam meg emlékeimet. Néhány fejezetet itt leírtam ebből a műből, mely az én testamentumom arról, amit a világ gonoszága nem vehetett el tőlem.

Szente Imre

BALASSI BÁLINT (1554–1594) (450 ÉVE SZÜLETETT)

*Őszi harmat után / nagy hegyeknek ormán
fújdogál a hideg szél,
Nem sok idő múltán / sárgul, hulldogálván
fáru a gyöngye levél...
Zöld erdő harmatát, / piros csizmám nyomát
hóval lepi be a tél.*

Melabús szöveg, szép, szomorú dallam. Bujdosó kurucok dala, akik szabadságharcuk leverése után a hatalom bosszúja elől lengyel földre menekültek a Kárpátok hegyein-völgyein át, nyomukat az őszi avar, majd a tél hava lepte be. Nem ők voltak az elsők, akik ezzel a dallal panaszták sorsukat: ezt az utat követve hagyta el hazáját úgy másfélszáz évvel korábban – méghozzá nem is egyszer – e dal feltételezett szerzője: **Balassi Bálint**.

Micsoda kor, milyen ország, amelybe költőnk beleszületett ötödfélszáz éve, 1554-ben! Névleg megvan még Magyarország, Balassi is úgy tudja, hiszen így búcsúzik tőle rövid élete vége felé:

*Ó én édes hazám, te jó Magyarország,
Ki kereszténységnek viseled paizsát,
Viselsz pogány vérrel festett éles szablyát,
Vitézlő iskola, immár Isten hozzád!*

Ám a magyar államiság, Mátyás Magyarországa már a múlté, Buda az alfölddel együtt török kézen, az északi és a nyugati országrészek Bécs uralma alatt, mint Bornemisza Péter, Bálint úrfi nevelője panasolja:

*Az Felföldet bírják az kevély nímötök,
Szerémséget bírják az fene törökök,
Vajon s mikor leszön jó Budában lakásom?*

Még a harmadik országrészben, Erdélyben léteznek egy megnyirbált, állandó veszélynek kitett magyar függetlenség, amit súlyos adóval vásárolnak meg a török szultántól Erdély fejedelmei.

A Balassák a Felvidéknek, a mai Szlovákiának bárói; Bálint apja, Balassa János a bécsi király tisztviselője, zólyomi várkapitány, jómódú úr, aki Nürnbergbe küldi tanulni fiát, majd a tudós prédikátorra, Bornemisza Péterre bízva nevelését. Ellenségei azonban hűtlenséggel vádolják meg, hogy kitúrják birtokaiból. Sikerül a pozsonyi várbörtönből Lengyelországba szöknie. Bálint úrfi tizenhat esztendő, a legszebb korban, hogy „Péter pap” nevelőmunkáját a lengyel szépasszonyokéval egészítse ki. A „lengyel citeráslányhoz” írt verse azonban nyilván egy későbbi emigrációjának terméke:

*Szít Zsuzsánna tüzet szüvemből magára,
Cupidóval üzet szerelme dolgára,
Mert kis szája, szép orcája mint pünkösti új rózsza,*

*Fényes haja nap csillaga vagy sárarany sárgája.
Vékony derekacskája.*

Hamarosan kiderült, hogy János urat hamisított levél alapján ítelték el; visszatérhetett hazájába családjával együtt s a tizennyolc éves Bálint Rudolf király koronázási ünnepén most már a bécsi udvar hölgyeit bővílhette juhásztáncával.

Bécs gyanakvása azonban nem ült el egészen, s János úr, hogy hűségét bizonyítsa, Bálint fiát küldte kétszáz lovassal Erdélybe a fejedelem ellen lázadt Bekes Gáspár megsegítésére. A vállalkozás balul ütött ki, Bálint a fejedelem fogságába került. Kivégezheték volna, mint *Pókainé* fiait Gyulai Pál balladájában; Báthori Istvánnak köszönheti a magyar irodalom, hogy felnőtt kort ért első nagy költője. Báthori, akit rokoni szálak fűztek a Balassákhoz, fejedelmi udvarába vette Bálintot, s amikor Lengyelország királyává választották, oda is magával vitte. Ez persze újra kiváltotta a bécsi udvar rosszsallását. Apja halálának hírére Bálint hazatért, hogy átvegye örökségét s rendezze életét. Csöstül szakadtak rá azonban a gondok, részben a maga hibájából: tehetséges, tanult ember volt, az ókori és a reneszánsz műveltség ismerője, számos nyelven beszélt: a latin, a német mellett olaszul, lengyelül, törökül s valamit még oláhul is tudott; gazdag képzeletvilágáról, szelleme nagyságáról versei tanúskodnak, ám indulatos természete miatt nehezen fért meg környezetével. Apja és Báthori tudott vele bánni, ám csak a rangjáért vagy koráért senkit sem tisztelt. Összetűzött az örökségen rokonaival, perelt a szomszédaival is, megverte a zólyomi polgárokat. Nem értett a helyezkedéshez, a hizelgéshez, Bécs annyira sem bízott benne, mint az apjában, még egy várkapitányságot sem sikerült elérnie, pedig szüksége lett volna rá, mert ő már nem volt valami gazdag. Egy jó házasság segített volna rajta, de a rózszaiga nem csábította, míg másnak van felesége. Elkényeztették a nők, egybe ő is beleszeretett: Losonczy Annába, az egri várkapitány feleségébe. De ezt az igaz szerelmet sem tudta megbecsülni: hűtlenkedett, megsértette Annát, amit volt alkalmá holtig bánnia. Anna az a „Julia”, akihez egy egész ciklusra való szerelmes verset írt, bocsánatát kérve, de az akkor már megözvegyült dúsgazdag asszony szóba sem állt vele többé.

Így találja legalábbis az irodalomtörténet, de úgy sejtem, nem kéne olyan komolyan venni a költő sirámaikat. Mert Balassi ízig-vérig költő volt, akinek egyetlen igaz szerelme a múzsa, s a versért mindent fölálldoz, képes minden alakoskodásra, önkínzásra, mint a kutatóorvos, aki bacilusokkal oltja be magát a kolera tanulmányozására. Mi az őszinteséget tartjuk költőerénynek, elmentében a reneszánszsal s később a rokokóval: Csokonai Vitéz Mihály Venusokban, Ámorokban bővelkedő Lilla-verseiben is a költő mesterségbeli tudása, csengő-bongó rímjátéka bővíti el a tartalomnál is jobban. A nyelvi és a formai bravúr mellett a szerepjátszás is jellemző a reneszánsz és a rokokó költőire: átkezesztelik szívük hölgyét, jeleneteket komponálnak, mint Balassi ebben a legismertebb Julia-dalban:

HOGY JULIÁRA TALÁLA,
ÍGY KÖSZÖNE NEKI

*Ez világ sem kell már nekem
Nálad nélkül, szép szerelmem,*

*Ki állasz most én mellettem:
Egészséggel! édes lelkem.*

*Én bús szívem vidámsága,
Lelkem édes kívánsága,
Te vagy minden boldogsága,
Veled Isten áldomása.*

*Én drágalátos palotám,
Jó illatú piros rózsám,
Gyönyörű szép kis violám,
Éll sokáig, szép Juliám!*

*Feltámad a napom fénye,
Szemüldök fekete széne,
Két szemem világos fénye,
Éll, éll, életem reménye!*

*Szerelmedben meggyúlt szívem,
Csak tégedet óhajt lelkem,
Én szívem, lelkem, szerelmem,
Idvez légy, én fejedelmem!*

*Juliámra hogy találék,
Örömben így köszénék,
Térdet-fejet néki hajték,
Kin ő csak elmosolodék.*

Maga a találkozás, a költő térdet-fejet hajtó hódolata, mely-lyel lángoló szerelmes szavait kíséri, mintegy előkészíti a vers poénját: Julia kegyes, elnéző fejedelmi mosolyát. Ami azonban új benne: mindez gyönyörűsége, szinte mainak tűnő magyar nyelven hangzik.

Volt nekünk száz évvel Balassi előtt is egy reneszánsz költőnk, a félig horvát Csezmicei János, pécsi püspök Mátyás király korában, ám ő latinul írta Európa-szerte csodált verseit Janus Pannonius néven. Balassi Bálint érdeme, hogy föl merte kérni magyar anyanyelvű gyakorlatlan műzsáját arra az európai táncra, ami a reneszánsz költészet, gonddal tanítgatta bonyolult lépésekre, maga is holtig tanulta a mesterséget. Minden verse fölé odaírta, minek a nótájára készült, a fönti Julia-dal mintája például egy *Gerekmez dünja sensüz* (nem kell a világ nélküled) kezdetű török dal.

Van egy kedvelt versformája, melyet az utókor róla nevezett el Balassi-strófának. Ebben írta azt az ugyancsak a legismertebbek közé tartozó versét, melyet a *VÉGEK DICSEÉRETE* címmel szokás emlegetni. Mielőtt idéznénk, térjünk vissza kissé költőnk élete folyásához. Huszonnégy éves, amikor apja halála után rászakadnak a gondok, és még csak egy végvár kapitányságát sem remélheti a bizalmatlan Bécstől. Fölcsaphat azonban végvári vitéznek. Ha egyszer olyan jó verekedő, püfölje inkább a

törököt, ne a jámbor polgárokat. Három évig, 25–28 évesen huszárhadnagyként szolgált Egerben. Harminc év sem telt el Eger nevezetes ostroma óta, melyről Gárdonyi Géza gyönyörű regénye szól; az *Egri csillagok* nem halványodtak még el. Hazájától búcsúzó versében külön strófát szentel volt egri bajtársainak:

*Egriek, vitézek, végeknek tüköri,
Kiknek vitézségét minden föld beszél,
Régi vitézséghez dolgokat veti,
Istennek ajánlva legyetek immár ti!*

Miért ment el Egerből? Talán Anna férje, Ungnád Kristóf adta ki az útját. Később is várról-varra vándorolt, alighanem hasonló okokból gyűlt meg a baja feljebbvalóival. Annál jobban érezte magát tiszt- és katonatársai közt. Hogy a jobbágyorsból került legényekkel külön foglalkozott, arról maga emlékezik meg:

*Sok jó vitéz legény, kiket felemeltem,
S kikkel sok jót tettem, tartottam, neveltem,
Maradjon nálatok jó emlékezetem,
Jusson eszetekbe jótétemrül nevem!*

Azokban az években, melyeket Balassi a *végeken*, azaz a végvárakban töltött, nem volt háború. Úgy tűnt, hogy a szembenálló felek, a Habsburg és a török birodalom beéri a status-quo-val, egyik sem akar okot adni a háború folytatására. Ami nem jelenti azt, hogy a két birodalom érintkezési vonalán ne lettek volna alkalmi csatározások. Már csak unalomból is, egy kis testmozgás céljából, no meg a zsákmány kedvéért át-átrándultak egymás területére hol a török, hol a magyar végvár vitézei. Huszáros rajtaütéseiket megúszták néhány halottal és sebesülttel, zsákmányt pedig nem egymástól, hanem a környező falvak már úgys kifosztott népétől szereztek. Az ő szenvedéseikről nincs szó a végek dicséretében, s arról sem, hogy igazán mindegy volt azoknak a boldogtalanoknak, hogy török vagy magyar portyázók rabolják ki őket. Felhőtlen a kép, amit a végek életéről olvasunk Balassi versében:

*Vitézek, mi lehet / ez széles föld felett
szebb dolog az végeknél?
Holott kikeletkor / az sok szép madár szól,
kivel ember ugyan él;
Mező jó illatot, / az ég szép harmatot
ád, ki kedves mindennél.*

Íme, ilyen az úgynevezett Balassi-strófa. Kilenc kétütemű sorból áll; a sorok hat vagy hét szótagosak, ilyen beosztásban: 6–6–7 6–6–7 6–6–7, vagyis két hatszótagos sort követ egy hétszótagos, hármas ismétlődéssel. A rímképlet pedig: aab ccb ddb, vagyis a hatszótagú sorok páronként egymással, a hétszótagúak pedig szintén egymással rímelenek.

Az első strófa tehát a természet szépségét dicséri, talán éppen Eger környékét egy tavaszi reggelen: madárdal, illatozó,

harmatos mező. De nem csak a természet szép a végbeli vitézek körül: ők maguk is szépek, ahogy arabs ménjeiken száguldoznak a mezőben, vörös zászló jár előttük, kezükben lobogós kopja. Nyalka huszárok, akik a sereg előtt felderítik a terepet, szabad-e az út. De az is lehet, hogy nem parancsra jöttek ki várukból a síkra, hanem önszántukból:

*Ellenség hírére vitézeknek szüve
gyakorta ott felbuzdul,
Sőt, azon kívül is, csak jó kedvéből is
vitéz próbálni indul,
Holott sebesedik, öl, fog, vitézkedik,
homlokán vér lecsordul.*

Sebesülés? Vér? Mit számít az? Jól jön egy kis érvágás ekkora életkedvnek. A harc hevében még a halálban sem látnak semmi ijesztőt:

*Az éles szablákban örvendeznek méltán,
mert ők fejeket szednek,
Viadalhelyeken véresen, sebekben
halva sokan feküsznek,
Sok vad s madár gyomra gyakran koporsója
vitézül holt testeknek.*

Kevesebb drámaisággal, melegebb átéléssel szól a vitézi életről, főleg pedig a természet szépségéről a

BORIVÓKNAK VALÓ versben:

*Áldott szép Pünkösdek gyönyörű ideje,
Mindent egészséggel látogató ege,
Hosszú úton járókot könnyebbítő szele!*

*Te nyitod rózsákat meg illatozásra,
Néma fülemile torkát kiáltásra,
Fákot is te öltöztetsz sokszínű ruhákba.*

*Neked virágoznak bokrok, szép violák,
Folyóvizek, kutak csak neked tisztulnak,
Az jó hamar lovak is csak benned vigadnak.*

*Mert fáradtság után füremedt tagokat
Szép harmatos fűvel hízalod azokat,
Új erővel építvén üzéshez inokot.*

*Sőt még az végbeli jó vitéz katonák,
Az szép szagú mezőt kik széllel bejárják,
Most azok is vigadnak, az időt mulatják.*

*Ki szép fűven lévén bánik jó lovával,
Ki vigan lakozik vitéz barátjával,
S ki pengig véres fegyvert tisztítat csiszárral.*

*Újul még az föld is mindenütt tetőled,
Tisztul homályából az ég is teveled,
Minden teremtett állat megindul tebenned.*

*Ily jó időt élvén Isten kegyelmébül,
Dicsérjük szent nevét fejenkint jó szüüből,
Igyunk, lakjunk egymással vigan szeretetbül.*

A kép idilli: a koranyári napsütésben pihenő, tisztálkodó, szórakozó vitézekkel, legelő lovakkal. Kényelem, jóérzés árad a hosszú sorok hármasköréből is, áhitat a természetet és Alkotóját ünneplő ódából, mely már-már zsoldár is egyben régies szavaival és fordulataival: a *hamar* lovak *füremedt* (föfőfrissült) tagjai, a *szép szagú* mező, az *időt mulató* katonák. Jusson eszünkbe, hogy mikor „mulatunk”, akkor az időt mulatjuk, azaz, hagyjuk múltni, kedvére tovafoynni.

A mazsolaként fel-felbukkanó elavult szavak más versekben sem zavarják Balassi szövegeinek megértését: *alít* sejt, *kor-páz* dorgál, *megsaldít* megpillant, *ráró* ölyv, stb. Némely szó jelentése megváltozott azóta: *marha* Balassinál még kincs, vagy *marhás* vagyonos, *fiatal* fűcska, csemete, *állat* élőlény, *untat* kérlel, *unszol* – érthető a jelentésfejlődés: ha makacsul kérlelünk valakit, *untatjuk*. A *tetik* ma tetszik, látszik; a régi forma rávilágít *tető* szavunk eredetére: a háznak azt a részét jelöli, amely már messziről látszik. Talán a legfurábbnak tűnnek az ilyen kurtított mondatok: *meggyek?* mit tegyek?, *metszes?* mit teszel?, *met-szenék?* mit tennék?; az *eszvész* ige is, főnév is: összeveszik vagy összeveszés.

Balassi költeményeit három csoportra szokás osztani: szerelmi, vitézi és „istenes” versekre. Ez utóbbiakkal foglalkozunk még röviden. Egy kis változtatással nevezzük őket bűnbánó verseknek, hisz általában ez a témájuk: Isten bocsánatáért esedezik elkövetett bűnei miatt.

Legnagyobb bűnét nem annyira Istennel, mint önmagával szemben követte el: tönkretette saját életét áthágva a törvényt, így lett bujdosóvá, korai halálát is ez okozta végső soron. A világban való tengés-lengést megunva házassodásra szánta el magát: 1585-ben, harmincegy éves korában elvette megözvegyült unokatestvérét, a vagyonos Dobó Krisztinát, s hogy a hozományra rátehesse a kezét, embereivel erőszakkal betört a sárospataki várba. Darázsfészkekbe nyúlt azonban: az őrség és a polgárok kiverték a városból. Dobó Ferenc, Krisztina bátyja beperelte, házasságát a szentszék érvénytelennek nyilvánította, született fiát pedig törvénytelennek. Még azt is terjesztették róla, hogy gyermekét mohamedánnak neveli. Felesége is hűtlen lett hozzá, elvált tőle. Kétségbeesésében mindenét elkótyavetyélte nagybátyjának, Balassa Andrásnak, hiába próbálta később visszaperegni. Hontalan lett saját hazájában, hol Erdélyben, hol lengyel földön hányódott. Losonczi Annát hiába ostromolta ugyan, de mindig akadtak me-

leg szívű asszonyok, akiknél meghúzódva még írásra is volt ideje s ereje. Ezidőt írta a Julia-dalok és az istenes versek legszebb darabjait, de még egy új ciklust is összeírt *Coelia-dalok* címen egy másik Annáról, akinél Krakkóban időzött.

Lehet, hogy Erdélyben írta *Szép magyar komédiáját*, Julia iránti szerelme átköltött történetét, melynek előszavában a szerelem jogai mellett lándzsát törve bizonygatja, hogy Magyarországon már annyira felkapták és eltanulták a szerelmet, hogy az olaszok és a spanyolok sem különben. Egy magyar Don Juan hazánk első nagy költője? Inkább a léha Lemminkäinen jut eszembe róla, a Kalevala-hős, akit pezsgő vére és indulatos természete balul végződő kalandokba visz, de aki notórius szoknyavadász létére sem ellenszenves a nőknek s az olvasóknak sem. Persze Balassinak van egy másik énje is: a művelt európai, a tudatos költő és nyelvművelő, aki saját példájával akarta bizonyítani, hogy *magyar nyelven is meglehetne az, az mi egyéb nyelven meglehet*. Reneszánsz ember ő, mint Bornemisza Péter is: nagy a bűnben s nagy a bűnbánatban. Egyik szép bűnbánó versét Szenci Molnár Albert is felvette zsoltárcönyvébe:

*Bocsásd meg Úristen ifjúságomnak vétkét,
Sok hitetlenségét, undok fertelmességét,
Töröld el rútságát, minden álnokságát,
Könnyebbítsd lelkem terhét.
Az én búsult lelkem én nyavalyás testemben
Tétova búdosik, mint madár az szélvészben,
Tőled oly igen fél, néked szólni sem mér,
Akar esni kétségben.*

Nem idézem mind tizenöt versszakát a hosszú zsoltárnak, melynek versfőibe saját nevét is beleépítette, csak azt a Balassira oly igen jellemző érvet, hogy az Úr számára is előnyösebb, ha megbocsát, mint ha kárhozatra taszítja a bűnöst:

*Bátorítsad, uram, azért biztató szóddal,
Mit használsz szegénnek örök kárhozatjával?
Hadd inkább dicsérjen, ez földön élteben
Téged hálaadással.*

A befejező strófa:

*Éneklém ezeket megkeseredett szívvel,
Várván Úr kegyelmét fejemre szent lelkével,
Tétova búdosván, vétkeimet siratván,
Tusakodván ördöggel.*

Bizonyára az ördöggel tusakodó „Péter pap”, Bornemisza *Ördögi kísértetekről* írt munkája járt a volt tanítvány eszében, mikor ezt a remek strófát megfogalmazta. Harminchét éves korában lengyel földön írta *KÖNYÖRÖG ISTENNEK* című versét:

*Kegyelmes Isten, kinek kezében
életemet adtam,
Viseld gondomot, vezérelj utamat,
mert csak rád maradtam.*

Megrázó, szépséges hangütés, majd Ady Endrénél találkozunk ilyenekkel. Egy strófában megismétli a „hasznossági” érvet:

*Mi hasznod benne, hogyha veszélre
jutok kétség miatt,
Kit fiad által hozzád váltottál
mint fogadott fiat?*

Egy másik strófában egy régi egri tavasz emléke sejlik föl hasonlat formájában:

*Az szép harmatot miként hullatod
tavasszal virágra,
Sok jódot, Uram, úgy hullasd reám,
te régi szolgádra.*

Végül közli velünk, hol s mikor írta versét:

*Ezeket írák az tenger partján
Oceanum mellett,
Kilencvenegyed mikor jedzetek
másfélezer felett.*

Három verset is írt *HIMNUSZ A SZENTHÁROMSÁGHOZ* címmel. Az elsőben már szinte kioktatja az Urat, mennyi haszna lesz abból, ha megbocsát neki:

*Azért én lelkem érzette sok jódot
Ne halogasd szabadításodat,
Mert ha elveszek is, Uram, mi hasznod?
Aval ugyan nem öregbül hatalmod.
De ha megmentesz, ez jók következnek:
Egyik ez, hogy mind holtomig dicsérlek,
Másik meg ez, hogy azok is megtérnek,
Kik segedelmedről kétségben estek.*

Megvallom, kissé habozva idéztem ezt a verset: talán nem is ő írta. Balassi költeményei sokáig kéziratban maradtak, másolgatták őket. A legtöbb a Balassi-kódexbe került, némelyik több változatban. Feltehető, hogy valamelyik másoló ihletet érzett, hogy hozzáköltson, igazítson rajta. A fönt idézett versszakok ritmikája, rímelése feltűnően gyenge, Balassi oroszlánkörmői sehol. Megtetszhetett a *Bocsásd meg, Úristen* egyik másolójának a „hasznosság” érve, mert így fejleszti tovább:

*Irgalmasságod is annál inkább kitetszik,
Az mennél több bűnöm tőled megengedtetik,
Inkább kegyelmedben, mint büntetésedben
Te irgalmad tündöklük.*

Próza nyelven: mennél többet vétkezem, Uram, annál többet bocsáthatsz meg nekem, azzal is növelve saját dicsőségedet. Mintha egy szeszélyes reneszánsz-fejedelemmel alkudozna, ami persze nincs messze az Őszövetség Isten-képétől...

A kérdés azonban tisztázatlan, s immár örökre az marad. Mert lám, Balassi nem csak Istent kapacitálja e ravasz érveléssel, hanem szeretőjét is, nyilván Juliát azaz Losonczi Annát, akit „fejedelmének” mond:

*Mert az én szívem tulajdon fejedelme
hozzám mostan kegyetlen...*

s hizelegve így folytatja:

*De te, én elmémnek azelőtt szerelmes
s kegyes tömlőctartója,
Mit engedhetnél meg, ha ellened való
vétkem nekem nem volna?
Vedd el haragodat immáron énrólam,
légy életem oltalma.*

Szóval: mit bocsáthatnál meg, ha nem vétettem volna elled? A záróstrófában az esdeklés keserű vádba csap át:

*Ó megrepedezett kősziklák közt legelt,
kietlenben született,
Tigris nemen termett, párductejjvel nevelt,
mire nem szánsz engemet?
Elveszthedd-é azt, ki tégedet mindholtig
híven, igazán szeret?*

A „kietlenben” azaz a vadonban született tigris jelzője: *kősziklák közt legelt* azt jelenti, hogy ott táplált; hazájától búcsúzós versében az erdő-mező jelzője ugyanaz: *Legyen Isten hozzád sok vitézt legelő!* – értsd: sok vitézt tápláló. Töredelmesebb, őszintébb, ahol Anna nevével a versfőkben így vádolja magát:

*Igazán történt ez is méltán énrajtam,
Mert ok nélkül magam búcsút neki adtam,
Szegént háborgattam,
Hozzám nagy szerelmét semminek tartottam.*

*Azért én kegyetlenségemnek jutalmát
Most veszem háládatlanságomnak hasznát,
Fejem árvaságát
Méltán vallom immár gyámoltalanságát.*

*Nem volt kettős szüve, ki miatt énnekem
Kellett volna félnem vagy idegenednem;
Tudom, mit írt nekem,
Erős esküvéssel mint bizlalt meg engem.*

„Nem volt kettős szüve” – ad elégtételt ennek az egyenes asszonyinak, kinek szerelmével saját boldogságát is eljátszotta:

*Ne kövessen azért senki engem ebben,
Hanem ha ki akar gyötrődni szívében,
Mert egész életében
Hív szerelem mássát nem löli mindenben.*

Bármilyen őszinte legyen is bánata, nagyon is férfias alkatú ahhoz, hogy egészen feloldódjék benne, s érzéketlen legyen más hölgyek iránt:

*Lettovább Juliát s letinkább Celiát
ezideig szerettem,
Attól keservessen s ettől szerelmessen
vígán már búcsút vettem.
Most Fulvia éget, ki ér bennem véget,
mert tüzén meggerjedtem*

– írja bujdosása közben. (A „lettovább, letinkább” nem sajtóhiba!) Egy Margit nevű „nevendéken szép szűz” hosszú versre ihleti, a befejező strófa:

*Szent Lőrinc nap után az ezeröttszázban
és az nyolcvankilencben,
Remete módjára havasok aljába
élvén szerzék versekben
Arról, ki oly mint hölgy s kinek neve szép gyöngy
a bölcs deáki nyelvben*

– azaz a latinban, ahol „margarita” gyöngyöt jelent. „Oly mint hölgy” viszont *hölgy* szavunk régi jelentését árulja el: „menyét, hölgymenyét” – valóban kecses kis állat. Ez a Margit erdélyi lány volt, ott élt akkor költőnk a „havasok aljában”. *Szép magyar komédiáját is az erdéli nagyságos és nemes asszonyoknak mint jóakaró asszonyinak holtig való szolgálatját ajánlja.*

Mindamellettt már ifjúkorában is akkor volt boldog, ha „megszabadult a szerelemtől”:

*Kell immár énnekem csak jó ló, hamar agár,
Ifjak társasága, éles szablya, jó madár,
Vitézek közt ülven kedvem ellen nincsen
Jó borral teli pohár.*

Ahította a háborút, hazája felszabadítását a török iga alól, beszállt minden fegyveres vállalkozásba, ami csak kínálkozott. 1593-ban úgy látszott: ütött az óra. Seregek gyűltek, végvári vitézek, német zsoldosok a töröktől megszállt várak ostromára indultak. 1594 tavaszán Esztergomot vették ostrom alá. Kereste-e a halált Esztergom alatt? Följegyezték, hogy minden veszélynek kitétte magát, nem keresett védelmet, fedezéket. Mindkét combját átlőtték, vérmérgezésben halt meg pár nap múlva. Magyar költőhalál? Kétszázötvenöt évvel később Petőfi Sándoron teljesedik be...

Az írást Toró Annamari portréi díszítik

SVÉDORSZÁGI MAGYAR IFJAK TÁRSASÁGA

Meghívó a SOMIT 10 éves jubileumi táborára

Szeretettel meghívunk a Tíngagärde-i gyülekezeti otthonba, hogy együtt töltsünk 4 napot és megemlékezzünk az eltelt 10 évről. A tábor 2004 május 19-től kezdődik és 23-ig tart. Örömmel látjuk gyermekeiteket is, akik számára érdekes és lefoglaló programokat állítottunk össze.

PROGRAM: Szerdán felnőtteknek és gyermekeknek egyaránt: tábornyitás és ismerkedés. **Csütörtökön** a felnőtteknek: tájékozódási játék, vetélkedő, majd Pál József harmonika-kíséretével nótázás; a gyermekeknek: reggeli torna, népdalok, majd a tízórai után álarckészítés, labdajátékok és egy mesefilm: Némó, a kishal; **Pénteken** a felnőtteknek: „Választott identitástudat” - Kovásznay Enikő előadása, majd beszélgetés Nagy Gábor lelkésszel a Ki a bűnös Jézus haláláért kérdés kapcsán. Délután szabadon választott tevékenység (kenu, bige, foci), majd zene-est következik Pál József szintetizátor-kíséretével; a gyermekeknek: májusfa-készítés, festés, korona- és zászlókészítés, ügyességi játékok a szabadban, meseolvasás. **Szombaton** a felnőtteknek: "Megéltük a jövő századot" - a Peregrinus körről Veress Zoltán tart előadást, majd visszaemlékezünk a SOMIT tíz éves történetére, László Patricia vezetésével színre lép a gyermekek Tavaszi szél táncsoportja, utána Soós Boróka és barátai néptánc-produkciója következik, az est folyamán tábortűz mellett Stuber György tekerő és duda kíséretével nótázás, végül tűzijáték lesz; a gyermekeknek: sütés, aprósütemény-készítés, akadálypálya a szabadban, magyar történelmi mese, rajzolás Varga Melindával, a Tavaszi szél táncsoport fellépése, néptánc bemutató és tanítás, a Franklin c. mesefilm, majd tűzijáték. **Vasárnap** a felnőtteknek: istentisztelet Nagy Gábor lelkész szolgálatával, a gyermekeknek Lomjanszki Anita bibliai mesét mond. Ezt követően táborzárás, hazautazás.

Tudnivalók: A résztvevők létszámának számontartása érdekében jelentkezni kell és érdeklődni lehet: *Váncsa Andrásnál* (tel: 046–2224737; e-mail: bandi@comhem.se), vagy *Blénessy Péternél* (tel: 046–193544; e-mail: peter.blenessy@comhem.se). A jelentkezés legkésőbb május 1-ig befizetett tábordíjjal lép érvénybe. A helyek elfogyhatnak; aki hamarabb fizet, elsőbbséget élvez. A tábordíj: tagoknak 60 kr/nap, nem tagoknak 80 kr/nap, gyerekeknek 10 kr az egész tábor idejére. A tagságdíj egy évre 120 kr. Aki a tábor mind a négy napján részt vesz, 2004-re ingyenes tagságot kap (a SOMIT PG-száma: 364038–0). A SOMIT honlapjának címe: www.somit.net

A SOMIT jubileumi táborával egyidőben, ugyancsak május 19-23 között kerül sor a 7 év feletti gyermekek számára szervezett **Cimbora**-táborra, melyre ifj. Vaszi Árpádnál lehet jelentkezni (tel: 042–243008; e-mail: arpad.vaszi@comhem.se).

Szeretettel várunk a táborra! **A SOMIT vezetősége**

PÜNKÖSDI GYÜLEKEZETI NAPOK, IGE ÉS ANYANYELV VERSMONDÓ ÉS BIBLIAOLVASÓ VERSENY, KONFIRMÁCIÓ

2004. május 28-30. napjain a Tíngagärdei Gyülekezeti Otthonban pünkösdi gyülekezeti napokat tartunk, melyre minden érdeklődőt szeretettel hívunk és várunk. A programmal, elszállásolással, díjakkal kapcsolatos további tájékoztatásért kérünk forduljanak Tóth Ildikó főjegyzőhöz a 0456–140 37-es telefonon, vagy a 0730–25 40 14-es mobiltelefonon.

A gyülekezeti napok keretében május 29-én, szombaton 17 órai kezdettel rendezzük meg az Ige és anyanyelv versmondó és bibliaolvasó verseny országos döntőjét, melyre a kicsiknek és az olvasni még nem tudóknak nem írunk ki kötelező verset. 10 éves korig *Osváth Erzsébet: Cérnalábú zápor* c. versét, a 10-14 éveseknek *Petőfi Sándor: Falu végén kurta kocsmá, vagy a Föltámadott a tenger* c. versét, míg a 14-18 éveseknek *Balassi Bálint: Borivóknak való (Áldott szép pünkösdeknek...)*, vagy a *Végek dicsérete /Egy katonaének/ (Vitézek, mi lehet...)* című verseit ajánljuk. Tóth Ildikó minden érdeklődőnek kérésre kiküldi az anyagot. A bibliai szakaszokat helyben választjuk majd ki, ugyanis a cél nem az, hogy gyermekeink a kijelölt szakaszt kívülről megtanulják, hanem az, hogy felmérjük és valós képet kapjunk gyermekeink magyar nyelvtudásáról, olvasási készségéről.

A gyülekezeti napokat öt svédországi magyar ifjúknak konfirmációs vizsgatétele (május 29-én, szombaton 19 órakor), illetve az immár hagyományosan a Trogared-templomban ünnepi istentisztelet keretében (május 30-án, vasárnap 11 órakor) elmondandó konfirmációs fogadalomtétele zárja. A konfirmandusok szüleit is kérjük, jelentkezzenek Tóth Ildikónál a fent megadott számokon.

KÖVETKEZŐ ISTENTISZTELETEINK

ÁPRILIS

04	15:00	MALMÖ	Stadionkyrkan	úrvacsora
10	12:30	VÄXJÖ	Johannesgrden	úrvacsora
	17:30	SÖLVESBORG	S:t Nicolai kyrkan	úrvacsora
11	11:00	LJUNGBY	Szent István templom	úrvacsora
	16:30	JÖNKÖPING	S:t Franciscus kat.kka	úrvacsora
17	12:30	HELSINGBORG	EFS-kyrkan	úrvacsora
	17:00	HALMSTAD	Andersbergskyrkan	úrvacsora
18	11:00	TŁNGAGÄRDE	Gyülekezeti otthon	úrvacsora
	16:00	GÖTEBORG	S:t Jakobs kyrkan	úrvacsora
24	12:00	VÄSTERŁS	Kristiansborgskyrkan	úrvacsora
	12:00	KATRINEHOLM	Nävertorpskyrkan	úrvacsora
	16:30	ESKILSTUNA	Tomaskyrkan	úrvacsora
25	11:00	STOCKHOLM	Franska Ref. Kyrkan	úrvacsora

MÁJUS

01	12:30	VÄXJÖ	Johannesgrden	
	17:30	SÖLVESBORG	S:t Nicolai kyrkan	
02	11:00	LJUNGBY	Szent István templom	
	15:00	MALMÖ	Stadionkyrkan	
	16:30	JÖNKÖPING	S:t Franciscus kat.kka	
08	12:30	HELSINGBORG	EFS-kyrkan	
	17:00	HALMSTAD	Andersbergskyrkan	
09	11:00	TŁNGAGÄRDE	Trogared-kapell	
	16:00	GÖTEBORG	S:t Jakobs kyrkan	
15	15:00	TALLINN	S:t Maria toomkirik	úrvacsora
16	13:00	HELSINKI	Alppila-kirkko	úrvacsora
22	12:00	KATRINEHOLM	Nävertorpskyrkan	
	16:30	ESKILSTUNA	Tomaskyrkan	
23	11:00	TŁNGAGÄRDE	Gyülekezeti otthon	(SOMIT)
	11:00	STOCKHOLM	Franska Ref. Kyrkan	
	17:30	UPPSALA	S:t Pers kyrkan	
28-29		TŁNGAGÄRDE	Pünkösdi Gyülekezeti Napok	
30	11:00	TŁNGAGÄRDE	Trogared	(Konfirmáció)
31	12:00	VÄSTERŁS	Kristiansborgskyrkan	

JÚNIUS

05	12:30	VÄXJÖ	Johannesgrden	
	17:30	SÖLVESBORG	S:t Nicolai kyrkan	
06	11:00	LJUNGBY	Szent István templom	
	16:30	JÖNKÖPING	S:t Franciscus kat.kka	
12	12:30	HELSINGBORG	EFS-kyrkan	
	17:00	HALMSTAD	Andersbergskyrkan	
	17:00	ESKILSTUNA	Hely egyeztetés alatt	(Esketés)
13	11:00	TŁNGAGÄRDE	Gyülekezeti otthon	
	15:00	MALMÖ	Stadionkyrkan	
	16:00	GÖTEBORG	S:t Jakobs kyrkan	
19	12:00	VÄSTERŁS	Kristiansborgskyrkan	
	12:00	KATRINEHOLM	Nävertorpskyrkan	
	16:30	ESKILSTUNA	Tomaskyrkan	
	17:00	STOCKHOLM	Tyska Kyrkan	(Esketés)
20	11:00	STOCKHOLM	Franska Ref. Kyrkan	
26	16:00	JÖNKÖPING	Hely egyeztetés alatt	(Esketés)
27	10:00	TŁNGAGÄRDE	Gyülekezeti otthon	(Önképzőkör)

Takács István
1936-2004

1935. július 5-én született Budapesten, Csepregen nevelkedett, a tejiparban kezdte dolgozó éveit. Első házasságából két gyermeke és négy unokája származott. 1979-ben Svédországba költözött, ahol élettársával és annak kislányával új családot alapított. Göteborgban az SKF-ben dolgozott, betegnyugdíjazása után Stockholmba költözött. 2004. január 13-án elhunyt, február 6-án a Bollmora-kápolnából kísértük utolsó útjára. Nyugodjon békében!

1923. február 20-án az Egerhez közeli Sirok községben született. 1947-ben fiatal házas-ként feleségével Erzsikével - és mintegy 600 családdal együtt - államközi szerződéssel Svédországba költözött, ahol Örebro környékén, Sörmlandban és Nyköpingben gazdaságokban dolgozott (Az Új kéve 1997/3 számában megírta ennek történetét), majd Eskilstunában az iparban helyezkedett el. Kezdetől aktívan bekapcsolódott az emigráns magyarság egyházi és társadalmi szervezeteinek életébe, istentiszteleteink hűséges látogatója, az eskilstunai gyülekezet oszlopos tagja volt. Hosszas betegeskedés után 2004. február 4-én elhunyt, 20-án az Eskils-temetőben kísértük utolsó útjára. Emléke legyen áldott, nyugalma csendes!

Lakatos Miklós
1923-2004

Bajári Sándor
1936-2004

1936. december 23-án, Budapesten született. Gyermekkorát Gyónon töltötte, ahol édesapja lelkész volt. A gimnáziumot Budapesten végezte, a Kálvin-téri Református templomnál lakott, ahol nagyapja szolgált lelkészként. 1956-ban Ausztráliába menekült, majd 1964-ben Magyarországról hozott feleségével, Erikával Svédországba költözött. Két lányuk született, Gabriella és Carina, akik szemefényei voltak. A főiskolai évek után a Hugo Tillquist-nél megbecsült elektromérnöként dolgozott. 2004. február 22-én, hosszú szenvedés után, szerettei körében, otthonában hunyt el. Jár-fállában a család svéd lelkész-barátja szolgálatával kísérték utolsó útjára. Isten adjon neki örök békességet!

**GLATZ JÓZSEF
SVÉDORSZÁGBA LÁTOGAT**

A nyári szünidőben, július végén, augusztus elején Glatz József, a svédországi magyar protestáns gyülekezetek első lelkésze magánlátogatásra Svédországba érkezik, s ennek során felkeresi Stockholmot is. Július 31-én szombaton 16 órától, illetve augusztus 1-én vasárnap 16 órától a stockholmi Magyar Házban személyes beszélgetésre várja a gyülekezet egykori tagjait, régi ismerősöket és barátokat.

Glatz Józsefnek a malmói gyülekezet tagjaival való találkozásjáról Pitlik Pálházi Katalin nyújt bővebb felvilágosítást a 040- 26 76 38-as telefonszámon.

Ezen áldott alkalmakra szeretettel hívunk és várunk minden érdeklődőt, megköszönve Istennek, hogy kegyelméből gyülekezetünk alapító tagjai találkozhatnak egykori lelkipásztorukkal, aki 47 évvel ezelőtt a skandináviai magyar lelkigondozás alapjait lerakta.

Bizalom, remény és meggyőződés (Folytatás a 2. oldalról)

kérem azt, amit ígértél..." Akinek van üres keze, amibe Isten beleteheti az ajándékait, az a hívó ember. Ebben, hogy üres kezét tartunk, benne van az, hogy be kell ismerni: "nincs semmim", "nem találtam meg a megoldást", vagy "nincs senki, aki kezemet fogná". De hát az egész Biblia arról szól, hogy Isten a nincstelen és testvértelen embernek Jézus Krisztus személyében utána jött, oda hajolt le, ahova zuhantunk, és onnan emel fel bennünket. Ezt nevezi a Biblia kegyelemnek. A kegyelem tehát Isten cselekvése. A hit meg az én válaszom. Ő kegyelméből visszaadja nekem mindazt, amit elveszítettem, én meg hittel elfogadom tőle.

A hit tehát nem kényszer, amit Isten ránk terhel, de nem is "kegyes teljesítmény", amelyet fogcsikorgatva teljesítenünk kellene. Így értelmezve, maga a hit is érdem lenne. Nem, a mi hitünk valami egészen más; azzal a derengő sejtelemmel kezdődik, hogy mi mindannyian, még a legjobbak sem állhatunk meg Isten színe előtt. A hitem akkor kezd csírázni, amikor életemet belevetem az Istenbe való gondtalan bizalomba, amely magát a reménységben igazolja. Boldog, hősies kockázat, ahol a következmény bizonyosságot tesz az előfeltételről. Péter látta Jézust a tengeren járnai a hajnali ködben, s azt hitte: valami álmokép; de hívó szavára a habokba vetette magát, és megtartotta őt Az, akit látott. A tengerjárás csodája igazolta a tengerjáró képének valóságát. A hit tehát próbát követel: tedd rá reménységgel az életedet arra, amit Jézus mond, s akkor megtudod, milyen igaz, Aki szól, és milyen igaz, amit mond. Tedd rá életedet a Lélek nagy követeléseire és tanácsaira, és az eredmény meggyőző: imádságra választ kapsz, bűnbánatra bocsánatot, gyengeségedben erőt, földhöz ragadottságodban szárnyakat. Hiszen a madárfiókat sem logikai levezetésekkel tanítják repülni: az anyamadár kidobja a fészekből a fiókat, és az repülés közben rájön, hogy szárnya van. Hogyan is képzelheted azt, hogy repülsz, amikor hited fészekében ülsz biztonságosan? Az nem repülés! Az csak szárnyaid csapkodása. A hit édes kockázata az a bizalom, amivel tárgya iránt van, s egyszersmind ez végső és teljes igazolása is a reménységben. A kinyújtott kéz elfogadja, amit Isten nyújt, és azután a szív már nem dörömböl aggodalmasan, hanem egyenletesen ver, szüntelen hálával. És mindez nem délibáb, hanem Krisztusra alapozódik. Isten ugyanis Fiában mindent kockára tett megmentésünkért; ezért szeretné, ha mi is mindent kockára tennénk benne való odaadó bizalommal.

Számtalanszor előfordul ugyan, hogy reményvesztettségünkben elvágjuk a bizalomnak azt a kötelékét, amelyen Isten tart bennünket. Ő azonban újra összecsomózza azt és közelebb húz magához. Minden újabb csomóval közelebb kerülünk hozzá. Azt kívánja, hogy megértsük: a hitből való élet nem az ő áldásaiban érzelmesen elmerengő élet. Korábbi hitéletünk alapos és erős volt ugyan, de megtapasztalásunk kicsiny napsütötte pontja körül forgott; több volt benne az érzés, mint a hit. Amikor Isten visszavonja áldásait, meg akar tanítani arra, hogy hitünk meggyőződéssé váljék afelől, hogy Ő megbízható. A hitnek próbán kell tehát átmennie, mielőtt látható valósággá válnék. "Tudjuk pedig, hogy azoknak, akik Isten szeretik, mindek javukra van" (Rm 8, 28), mert mindazzal, ami velünk történik, Isten átformálja az eszményi hitet kézzel fogható valósággá. A hit mindig az Istennel való személyes kapcsolat vonalán munkálkodik, mert Isten látni akarja, hogyan lesz gyermekei életében a hit meggyőződéssé.

Megtörténhet, hogy Isten hosszasan várat minket, hónapokon, éveken át; megtörténhet, hogy dolgaink jobbra fordulása helyett még mélyebbre jutunk, egészségileg, családirag, hivatásunkban, vagy a nagyvilág dolgaiban. Lehetséges, hogy a legnehezebb próbatételek ezután várnak ránk, mint Ábrahámra, amikor öregkorának kései gyermekét, akit mindennél jobban szeretett, Isten áldozatul kérte tőle. Az sincs kizárva, hogy földi életünk véget ér, mielőtt megkapnánk, amit állhatatosan kértünk. Ám Isten senkit sem bocsát el üres kézzel; még ha úgy érezzük is, hogy keményebb szeretettel szeret bennünket. Erőm és esélyeim elmúlásával kitölti életem hiányait azzal, ami örökre megmarad. Amit elvesz tőlem, azt visszaadja, ha más formában is, és első pillantásra talán nem is felismerhetően, – és a maga módján. S amikor a sír bezárul fölöttem, akkor megnyitja előttem az ajtót az örökéletre, a végső válaszokra, a teljes meggyőződésre.

Ne a hiszékenység elhamarkodott útján járjunk tehát, hanem ajánljuk fel egész életünket hűséges engedelmségre Istennek. Örülünk ébredező, érlelődő hitünknek, de lássuk világosan, hogy még hosszú, küzdelmes út áll előttünk, és hogy csodálatos ígéretei vannak még a teljes hitnek. Az apostolokkal együtt kérjük Urunkat: "Növeld a mi hitünket!" (Lk 17, 5).

új kéve

ISSN 1400-8998

A Svédországi Magyar Protestáns Egyházi Közösség lapja – Az Északon élő magyarok ökumenikus fóruma
(Ungerska Protestantiska Samfundets tidning Ungarnas ekumeniska forum i Norden)

Megjelenik negyedévente – évi 4 szám
(Ütkommer kvartalsvis – 4 nr per år)

**Lrglmg XII. évfolyam
Mars 2004 március**

Felölös kiadó (Ansvarig utgivare)
az Egyháztanács (Kyrkoridret)

A lapnak kinevezett szerkesztősége nincs, a szerkesztési munkákat a lelkész végzi.
(Tidningen har ingen utnämnd redaktion, det redaktionella arbetet utförs av pastorn.)

Molnár-Veress Pál
Granövågen 126
S-151 64 Södertälje /Stockholm/
Telefon/Fax: +46-(0)8-550 160 66

**E-mail: ujkeve@telia.com
Honlap (Websida): www.keve.se**

Nyomda (Tryckeri): Ekonomi-Print AB
114 85 Stockholm – Storgatan 19
Telefon/Fax: +46-(0)8-783 81 24/ 667 98 18
Referens (Kontaktperson): Jerry Petterson
E-mail: tryckeriet@ekonomiprint.se

Példányszám (Upplaga)
1 500

Egyházfenntartási járulékot vagy támogatást fizető tagjainknak a lapot térítésmentesen küldjük. A lapra előfizetni szándékozókat kérjük, tájékoztatásért szíveskedjenek Pap Iván országos pénztárosunkhoz fordulni:

181 30 LIDINGÖ, Frisksportarvägen 2
Tel: 08-731 83 60 Fax: 08-731 08 28

Postgiro számlaszámunk:
**Ungerska Protestantiska Samfundet
Postgiro 602047-3**

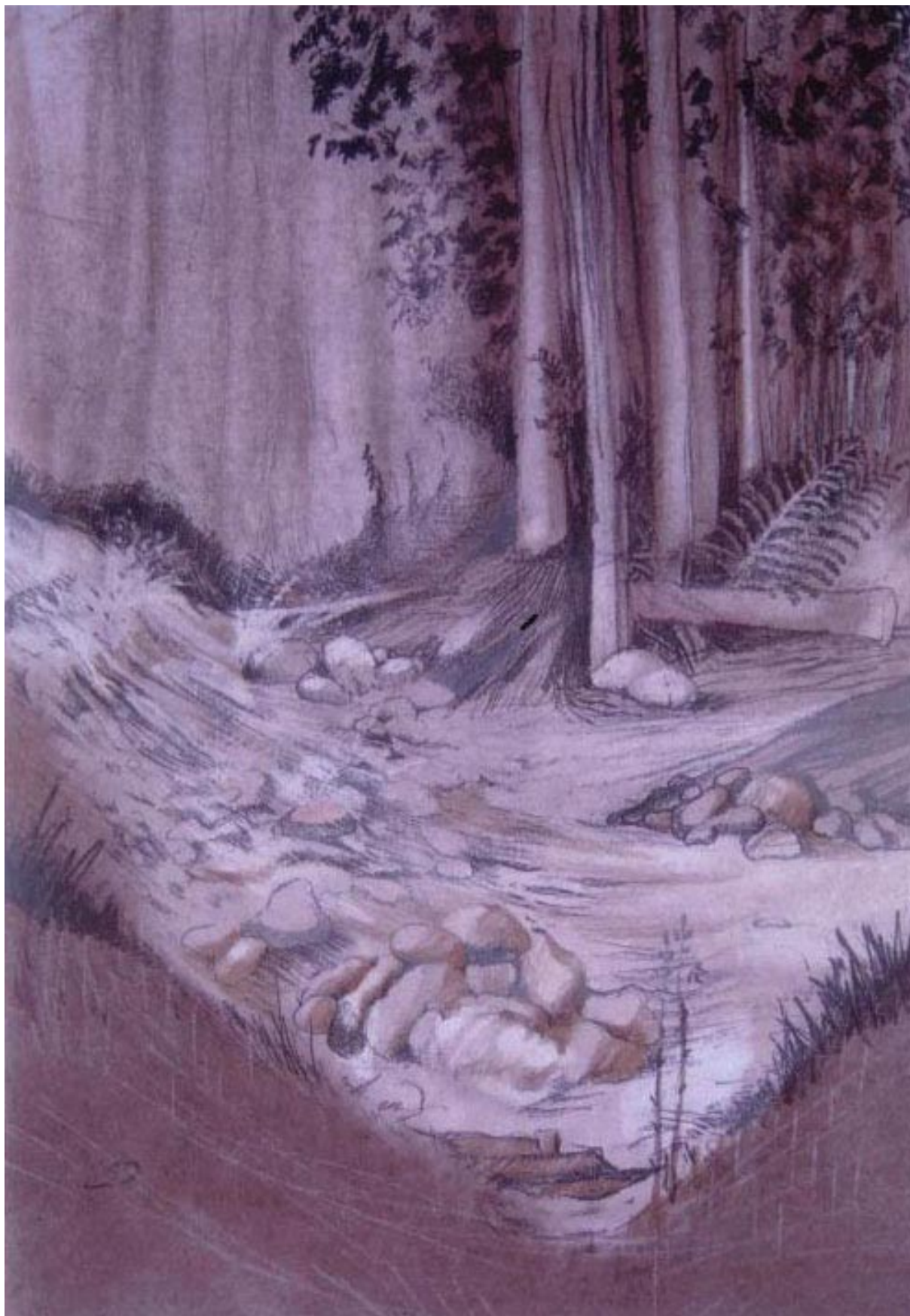
**MÁS ÉSZAKI/BALTI ORSZÁGOKBAN
ÉLŐ MAGYAR GYÜLEKEZETEK
MEGBÍZOTT VEZETŐI**

(A szolgálatot alkalmanként meghívott lelkész végzi)

ÉSZTORZSÁG – Tallinn/Tartu
BÁN ISTVÁN
EE-50013 TARTU Pohla 13-1
Tel: +372-740 54 55 Mobil: +372-506 96 42

FINNORSZÁG – Helsinki
NAGY GÁBOR
SF-10300 KARJAA Kauppiankatu 32
Tel: +358-19231242 Mobil: +358-505503858

NORVÉGIA – Oslo
HORVÁTI GYÖRGY
N-1357 BEKKESTUA Parksvingen 43
Tel: +47-675 621 05

Toró Annamari: Elvarázsolt erdő